

Ročník 15/2005

BULLETIN SUF

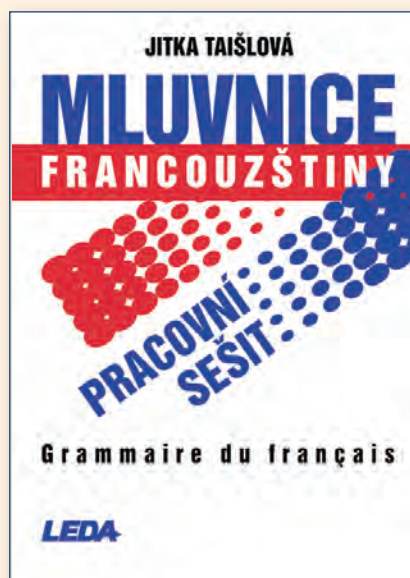
SDRUŽENÍ UČITELŮ FRANCOUZŠTINY
ASSOCIATION DES PROFESSEURS DE FRANÇAIS

LEDA

Nakladatelství
a softwarový dům

nabízí

Mluvnice francouzštiny – učebnice

Jitka Taišlová

Tato volná součást 4. dílu souboru ON Y VA! česky shrnuje učivo prvních tří dílů a podává ucelený přehled mluvnice francouzštiny. Je určena všem zájemcům o tento jazyk, nejen studentům středních škol. Vedle stručného přehledu fonetického systému a tvoření slov je ve výkladu hlavní důraz kladen na jednotlivé slovní druhy a skladbu. Kniha obsahuje i řadu přehledů a tabulek a doplňuje ji sešit s cvičeními a klíčem, umožňujícími ověřit, zda mluvnické jevy byly skutečně zvládnuty.

*Doporučená cena 230 Kč, formát A5, 312 stran, 1. vydání
ISBN 80-7335-004-1*

Mluvnice francouzštiny – pracovní sešit

*Doporučená cena 149 Kč, formát A4, 112 stran, 1. vydání
ISBN 80-7335-005-X*

LEDA připravuje k vydání v příštím roce učebnice

**Francouzština (nejen) pro samouky
Francouzština pro pokročilé samouky**

**LEDA spol. s r. o., Londýnská 59, 120 00 Praha 2
Tel.: 221 620 258, fax: 221 620 268, e-mail: leda@leda.cz
<http://www.leda.cz>**

SDRUŽENÍ UČITELŮ FRANCOUZŠTINY

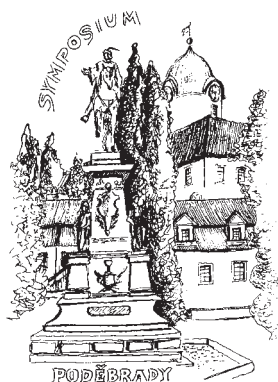
BULLETIN

Vydává Sdružení učitelů francouzštiny za finanční podpory
MŠMT ČR a Francouzského institutu v Praze

Bulletin č. 55, ročník 15/2005

I. Zprávy SUF	
- Pozvánka na Symposium	5
- Důležité informace pro členy SUF (<i>J. Holasová</i>)	6
II. Oznámení, pozvánky, akce	
- Evropská jazyková cena Label 2005	7
- les Olympiades centre-européennes de Sciences Po	8
- Francparler (<i>E. Gignet-Legdhen</i>)	9
- Partenariat culturel	11
- Educaserve	11
- Concours international d'écriture	12
- BELC – Stage d'hiver	12
- Molière v Praze	12
- Présentation de Canal Académie (<i>Jérôme Charbonneau</i>)	13
III. Evropská spolupráce	
- Spolupráce evropských škol (<i>K. Bavorová</i>)	14
IV. Příspěvky členů SUF	
- Letní dozvuky jarní Frankofonie (<i>J. Uvírová</i>)	20
- Konverzační soutěže – šance pro každého (<i>V. Nováková</i>)	20
- Stage d'été à Grenoble (<i>M. Čemusová</i>)	21
- Souvenirs de Famille (<i>J. Boyon</i>)	22
- La réception de Jules Verne en Bohême (<i>H. Vaňková</i>)	24
V. Výměnné pobyty	
(<i>I. Martincová</i>)	26

POZVÁNKA NA XII. SYMPOZIUM SUF PODĚBRADY 2005

Prezentace: od pátku 25. 11. od 17:00 hod. do soboty 26. 11. do 9:00 hod. v hale hotelu.

V pátek odpoledne a večer – volná diskuze, výměna zkušeností.

Zahájení: sobota 9:00 hod.

Ukončení: neděle 14:00 hod.

Ubytování a stravování hradí SUF.

Zveme všechny členy Sdružení učitelů francouzštiny na XII. sympozium SUF, které se koná ve dnech **25., 26. a 27. listopadu 2005** v Hotelové škole, Komenského 156/III, Poděbrady.

Téma sympozia: rámcový vzdělávací program – teorie a praxe. Součástí programu bude i **vystoupení belgických hostů.**

Účastnický poplatek je 250 Kč pro ty, kdo přijedou na sympozium v sobotu ráno. Ti, kteří se dostaví do Poděbrad v pátek 25. 11., uhradí účastnický poplatek ve výši 400 Kč.

Platbu zasílejte na účet SUF, Česká spořitelna, Praha 1, číslo účtu 1935150359/0800, konstantní symbol 0379, variabilní symbol shodný s členským číslem, adresa majitele účtu: SUF, M. D. Rettigové 4, 116 39 Praha 1.

Potvrzení o zaplacení účastnického poplatku vezměte **s sebou** na sympozium!!!

Přihlášení účastníci již neobdrží žádnou další pozvánku. Případné odhlášení je nutné oznámit nejpozději 14 dní před sympoziem.

Během sympozia proběhnou praktické „ateliers“. Uvítáme jakékoliv náměty a připomínky k praktickému využití jazyka. Neváhejte a napište, co byste v těchto workshopech uvítali. Své příspěvky posílejte na adresu jan.hanka@akcent.cz (jako předmět uveďte heslo SUF).

PŘIHLÁŠKA NA XII. SYMPOZIUM SUF

Jméno a příjmení:

E-mailová adresa:

Bydliště:

Škola:

Závazně se přihlašuji k účasti na XII. sympozium SUF, které se koná ve dnech **25., 26. a 27. 11. 2005** v Hotelové škole v Poděbradech.

*Požaduji ubytování od 25. 11.

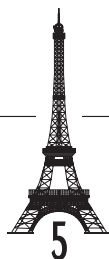
*Požaduji ubytování od 26. 11.

*Nepožaduji ubytování.

(*Nehodící se škrtněte.)

Datum:

Podpis:

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

děkujeme všem členům SUF, kteří řádně platí členské příspěvky, a připomínáme ostatním členům, že je třeba platbu 200,- Kč převést co nejdříve přímo na účet SUF u České spořitelny – číslo účtu: 935150359, kód banky 0800, variabilním symbolem je členské číslo.

Pokud jste členský příspěvek za rok 2005 již uhradili a nejste v níže uvedeném seznamu těch, jejichž platbu máme potvrzenou z bankovního výpisu, pošlete, prosím, potvrzení o platbě na e-mail: Julie.H@seznam.cz nebo na adresu: Julie Holasová, Dolnocholupická 39, 143 00 Praha 4.

Děkujeme za včasné placení příspěvků členům SUF v následujícím seznamu:

Auterská,	Hospodka,	Lásková,	Sošková,
Bártová,	Hružová,	Lavický,	Stárková,
Bažantová,	Hůlková,	Lipárová,	Strakoš,
Bilijenkova,	Chvojková,	Lišková,	Stránský,
Borovanová,	Jagielská,	Literová,	Suchá,
Brandeis,	Jahůdková,	Lodrová,	Svobodová
Brodňanská,	Janáčová,	Loskotová,	Petra,
Burešová	Janyšková,	Lugliová,	Svojsíková,
Bohumila,	Jebavá,	Macháčková,	Šalamounová-Albrechtová,
Burešová	Jedličková,	Mančíková,	Šedová,
Dana,	Jiránková,	Martincová,	Šibravová,
Céceová,	Kahánková,	Maťátková,	Šromová,
Colledani,	Kališová,	Matějovičová,	Štensová,
Cvachová,	Kašpar,	Matyášová,	Štiková,
Cvrčková,	Kemová,	Molitorisová,	Štrychová,
Částková,	Kindlová,	Mořkovská,	Štrynclová,
Čech,	Klumparová,	Neubertová,	Táborská,
Čepčányová,	Kocourková,	Nosková,	Tesařová
Čiháková,	Kokinová,	Nováková	Věra,
Delišová,	Kolářová,	Vlasta,	Tesařová
Dlesková,	Konvalinková,	Pařízková,	Věra,
Dobešová,	Koskubová,	Pavlasová,	Tomačšínová,
Drsková,	Koudelová,	Petráňová,	Tomcová,
Duchková,	Kozáková,	Pivoňková,	Trusinská,
Dvořáčková,	Krahulíková,	Pochylá,	Turková,
Ekertová,	Kratochvílová,	Poledníková,	Tvrzká,
Finsterlová,	Krbcová,	Prášilová,	Urbanová,
Flodrová,	Kriz-Lifková,	Pulkrábková,	Vasilenková,
Gavliková-Trousilová,	Krumpová,	Rašková,	Velenská,
Grebeníčková,	Křivánková,	Roudná,	Vindišová,
Hanzelínová,	Křížová	Růžičková	Vodňanská,
Hejtmánková,	Helena,	Blanka,	Vodrážková,
Hermanová,	Křížová	Ryntová,	Vozábalová,
Hlaváčková,	Monika,	Řezníčková,	Wotkeová,
Hlůže,	Kubíčková	Ríhová,	Zábranská,
Holasová,	Martina,	Sieglová,	Zahradníková,
Holendová,	Kudláčková,	Sisrová,	Zámečnicková,
Horáková,	Kusá,	Smejkalová,	Zíbar
Horská,	Kyloušková,	Smutná,	

EVROPSKÁ JAZYKOVÁ CENA LABEL 2005

V předvečer Evropského dne jazyků se konalo slavnostní zasedání pořádané českou agenturou SOCRATES, v jehož rámci byly uděleny letošní Evropské jazykové ceny – Label 2005.

Zasedání se uskutečnilo v důstojném prostředí jednacího sálu Senátu PČR pod záštitou senátorky Aleny Gajdůškové, za přítomnosti představitelů MŠMT ČR, Britské rady, Francouzského velvyslanectví a Goethova ústavu v Praze.

Jako každoročně byly oceněny nejúspěšnější projekty rozvíjející cizojazyčné vyučování, které byly v uplynulém roce realizovány různými vzdělávacími a výchovnými zařízeními. Tentokrát byly poprvé předány také ceny jednotlivcům, kteří získali titul

Evropský učitel jazyků roku 2005.

S radostí sdělujeme, že za celoživotní práci pro francouzštinu byla na návrh výboru Sdružení učitelů francouzštiny tímto titulem poctěna naše dlouholetá členka a někdejší členka výboru SUF, paní

Vladana Mališová.

S nemenší radostí oznamujeme, že nositelkou téhož ocenění se letos stala další vynikající francouzštinářka, zakládající člena našeho sdružení, paní

Jana Špetová.

Oběma kolegyním blahopřejeme a jsme hrdi, že mezi letošními šesti oceněnými učiteli jazyků byly dvě z nás. Za příznačně povzbudivé pokládáme i to, že jedna z našich oceněných působí v základním, zatímco druhá ve středním a vyšším odborném školství. To dokládá příznivé rozložení kvality ve výuce francouzštiny v různých typech a na různých úrovních českých škol.

Blahopřejeme!

« LES OLYMPIADES CENTRE-EUROPÉENNES DE SCIENCES PO »

Nous sommes heureux de lancer la première édition des Olympiades centre-européennes de Sciences Po

Vous êtes lycéen(ne) en République tchèque inscrit(e) en 3ème ou 4ème année de lycée ?
Vous apprenez le français ?

Vous vous intéressez à l'actualité ?
Vous aimez la France et voulez mieux la connaître ?

Ces olympiades sont pour vous !!

Ce concours est lancé par Sciences Po (Institut d'Etudes Politiques de Paris) qui accueille tous les ans des étudiants français, internationaux et notamment centre-européens, sur le campus dédié à l'Union européenne et à l'Europe centrale et orientale, à Dijon en Bourgogne. Vous avez déjà certainement entendu parler au moins de quelques uns des anciens étudiants de Sciences Po : Jacques Chirac, Christian Dior, François Mitterrand, Marcel Proust, Pierre de Coubertin ou encore Boutros Boutros-Ghali !!

Les Olympiades centre-européennes de Sciences Po, se déroulent dans plusieurs pays de l'Europe centrale. En République tchèque elles sont organisées en collaboration avec l'Ambassade de France, l'Institut Français de Prague et la Maison de Bourgogne à Prague.

Conditions d'inscriptions

- ne pas posséder la nationalité française
- être inscrit dans un lycée en République tchèque dans la dernière ou avant-dernière classe
- maîtriser le français

Comment vous inscrire ?

Vous devez vous inscrire sur le site www.est-europe.sciences-po.fr/Olympiades avant le 23 décembre 2005.

Vous recevrez une confirmation d'inscription par e-mail.

Où et quand se déroulent les épreuves des Olympiades centre-européennes de Sciences Po ?

Les épreuves des Olympiades se tiendront le 27 janvier 2006. Vous devrez vous rendre sur le lieu que vous aurez choisi lors de votre inscription. Le concours se déroulera sur place pendant 3 heures de 15h⁰⁰ à 18h⁰⁰.

Quel travail vous sera demandé ?

- un test de culture générale
- un travail de rédaction vous permettant de mettre en valeur votre maîtrise de français, votre culture et votre créativité
- un exercice de réflexion vous permettant de mettre en valeur votre esprit critique et vos capacités d'argumentation

Le prix ?

Un vainqueur des Olympiades par pays gagnera un voyage à Paris et Dijon.

Les 4 suivants recevront des cadeaux surprises.

La remise des prix se déroulera en soirée le 26 avril 2006 à l'Ambassade de France à Prague en présence de personnalités...

!!!! BONNE CHANCE A TOUS !!!!

Bulletin d'inscription

Olympiades centre-européennes de Sciences Po

NOM Prénom :

Age :

Adresse :

Nationalité :

Lycée :

Classe suivie au 23 décembre 2005 :

Nombre d'année d'études du français :

Comment avez-vous appris l'existence des Olympiades ?

Où souhaitez-vous passer le concours

-

-

- A proposer

Vos coordonnées :

Adresse postale

N° téléphone :

Mail (obligatoire pour toute correspondance) :

Epreuve n. 1 : test de culture générale (20 min).

10 questions (actualité politique, histoire, histoire des idées/littératures – toutes ou majorité liées plus ou moins à Sciences Po)

Par ex.

« Qu'est devenu, dans les années 1990, Boutros BOUTROS-GHALI, élève à Sciences Po en... ? »

« Comment s'appelle l'œuvre majeure de Marcel Proust, élève à Sciences Po entre ... ? »

Epreuve n. 2 : rédaction / créativité / originalité (2 heures ; 2 pages maxi) :

Par ex. :

« En considérant l'actualité politique – nationale ou internationale – de ces deux dernières années, choisissez une personnalité qui vous a particulièrement indigné(e) ou enthousiasmé(e). Rédigez une lettre à cette personnalité, où vous exprimez et expliquez votre indignation / admiration. »

Éléments évalués :

- maîtrise de français, capacités de rédaction, clarté d'expression
- originalité, esprit
- pertinence du style
- qualité d'argumentation, connaissances utilisées
- choix de la personnalité

Epreuve n. 3 : commentaire synthétique d'une caricature (40 minutes)

On leur présente une caricature (type Plantu/guerre au Kosovo). On leur demande de rédiger, en style télégraphique, un commentaire analytique de cette caricature en présentant quelques arguments..

Par ex. :

« De manière télégraphique (2-3 lignes par argument), rédigez une brève analyse de cette caricature. »

Éléments évalués :

- pertinence du raisonnement
- réactivité et originalité
- capacité à synthétiser en français

FRANCPARLER

Chers abonnés, chers collègues,

L'équipe de Franc-parler.org vous invite à venir découvrir les nouveautés du portail dédié à la communauté mondiale des professeurs de français.

► **Nouveau dossier : Des élèves, un projet**

Fondée sur la motivation des apprenants, la démarche de projet présente des bénéfices certains pour l'acquisition de compétences en langue étrangère et la socialisation des apprenants. Il est toutefois nécessaire de respecter les exigences méthodologiques indispensables à son efficacité et d'articuler le projet avec de véritables objectifs d'apprentissage. Ce dossier a été conçu pour vous aider à intégrer dans

vos classes la démarche de projet en vous donnant quelques pistes pour mieux appréhender l'intérêt de cette modalité pédagogique, des conseils pratiques pour réussir la conduite de projet ainsi que des idées d'activités et des comptes rendus d'expérience.

Sommaire du dossier :

- Questions sur la pédagogie de projet

Quels bénéfices peut-on attendre de la pédagogie de projet sur les apprentissages ? Sur quels critères peut-on évaluer la pertinence d'un projet ? Comment obtenir l'adhésion des élèves ? Comment gérer le déroulement du projet ? Comment l'évaluer ?

Pour introduire ce dossier, nous avons souhaité vous présenter principes théoriques qui sous-tendent la pédagogie de projet, pointer les étapes essentielles du déroulement d'un projet et souligner quelques aspects déterminants pour la réussite d'une telle activité en classe. Pour compléter cette synthèse, nous vous invitons à découvrir une sélection de sites consacrés à la pédagogie de projet qui vous aideront à mieux appréhender les problématiques de cette démarche.

Dans une approche plus spécifique au domaine du FLE, Régis Christin explicite les différentes étapes du déroulement d'un projet (gestation du projet, formulation, réalisation et évaluation) en s'appuyant sur un exemple : la conception d'un guide touristique d'une ville en français (*Le français dans le monde*, n°288, PDF).

• A chacun son projet

Vous êtes convaincus de l'intérêt de la pédagogie de projet mais vous manquez d'idées pour monter un projet avec vos apprenants ? Nous vous donnons ici quelques pistes dont vous pourrez vous inspirer...

Les fiches pratiques vous aideront à débuter, bien choisir votre projet et déterminer le partenaire idéal dans le cadre d'une collaboration avec des classes partenaires. Voici quelques exemples de ce qu'il est possible de faire : organiser une exposition, créer un dessin animé, un journal, faire de la radio, de la TV, de la poésie ou encore du théâtre...

Pour qui est à la recherche d'une idée de projet ou de comptes rendus d'expérience, Internet constitue une mine de ressources : produits médiatiques (roman photo, journal scolaire, site Internet...), produits destinés à être écoulés sur le marché (banquet) et projets favorisant un contact avec l'extérieur (correspondance, écriture collective, visites...).

• En Allemagne et en France

Ludovic Gourvennec est professeur de FLE au lycée franco-allemand de Fribourg et coordonnateur d'un projet musical qui réunit élèves et artistes de la chanson française (Les Têtes Raides, Cali, Louise Attaque...). Ce projet a une orientation bicéphale : les artistes, d'une part, sont invités à venir rencontrer des adolescents de culture différente et à partager des activités avec eux ; les élèves, d'autre part, mesurent l'intérêt de découvrir un aspect de la culture française, de travailler sur un projet transdisciplinaire qui favorise les productions concrètes, d'avoir la possibilité d'apprendre au contact de professionnels de la musique et de renforcer l'intégration biculturelle (française et allemande).

Brigitte Agulhon et Chantal Lorteau, respectivement professeur de français et professeur de technologie au collège Pierre-Mendes-France à La Rochelle (France), nous présentent leur projet de journal numérique réalisé par leur classe, en collaboration avec l'UNICEF, dans le cadre du programme Cyberfax!.

► Nouveautés sur Internet

• Parcours littéraires francophones

Lancée à l'occasion de la Semaine de la francophonie par le CRDP de Paris, la collection en ligne « Parcours littéraires

francophones », destinée aux enseignants du secondaire, a pour objectif de promouvoir la lecture et la diffusion d'œuvres francophones dans les établissements scolaires.

• Frenchresources. info, portail éducatif du français aux Etats-Unis

Ce site s'adresse aux professeurs de français qui enseignent en Alliances françaises ou dans des établissements américains ou français. Plusieurs rubriques sont proposées et offrent, notamment, une base d'information sur les ressources pédagogiques présentant un intérêt pour les professeurs de français langue étrangère, un calendrier de l'ensemble des formations disponibles aux Etats-Unis et des informations sur les principales certifications en FLE.

• Lancement de la version électronique de la revue DistanceS

La revue *DistanceS* est désormais publiée électroniquement par le Conseil québécois de la formation à distance (CQFD) avec le soutien de la Télé-université. Elle offre aux étudiants en formation à distance, aux praticiens et experts de la FAD une plate-forme de présentation des résultats de leurs recherches et de leurs expériences diverses.

• Carnets de route pour les gourmands

Proposé par l'Institut français de Madrid, ce site, destiné aux professeurs et aux étudiants de français, propose un parcours gastronomique et linguistique dans les régions de France. Il donne ainsi accès à des recettes, des explications lexicales, des illustrations, des exercices ainsi qu'à des fiches pédagogiques pour une utilisation en classe. Il offre également la possibilité de lire et d'écouter des textes et d'avoir accès à une banque d'images gratuites sur le thème de la nourriture et de l'alimentation.

► Actualités du continent africain

Chaque mois, nous publions de nouvelles brèves traitant de l'actualité de la langue française et de son enseignement en Afrique, envoyées par nos correspondants du Rwanda, Zimbabwe, Burundi, Gabon, Sénégal, Cameroun, de Mauritanie, Côte-d'Ivoire, République démocratique du Congo et d'Ouganda.

Voici une sélection des nouvelles brèves que vous pourrez retrouver dans cette rubrique :

- Zimbabwe : L'enseignement du français au Lesotho
- Burundi : Réinsertion socioprofessionnelle et scolaire des Burundais rapatriés
- Ouganda : Les problèmes types d'un professeur de français en Ouganda
- Sénégal : Conférence nationale des Clubs de littérature, d'art et de philosophie (CLAP)

► Zoom sur la rubrique « Pratiques de classe » de l'annuaire de liens

Retrouvez dans la rubrique « Pratiques de classe » de l'annuaire de liens une sélection commentée des principaux portails pointant vers des ressources exploitables en classe de FLE, FLS, FOS ou encore des sites utiles pour l'enseignement du français précoce, l'enseignement du français aux migrants ou l'enseignement bilingue.

► Les rendez-vous à venir

Colloques, congrès :

- Colloque « Théâtre en classe de langues » : 15-17 juin (Russie)
- Colloque « Langues et relations de service : identités, interactions, formations » : 16-17 juin (France)
- Colloque « Recherches en didactique des langues » : 16-18 juin (France)
- Colloque international « L'enseignement/apprentissage du français langue étrangère en milieu homoglotte : spécificités et exigences » : 17-18 juin (France)
- Formation « Pédagogie du projet et technologies de l'information et de la communication » : 27 juin-8 juillet (France)
- Congrès mondial du Conseil international d'études francophones : 27 juin-3 juillet (Canada)
- Colloque FIPF « Didactiques et convergences des langues et des cultures » : 29 juin-1er juillet (France)

- Stage BELC d'été : 04-29 juillet (France)
- Congrès « Politique linguistique du Mexique et de l'Amérique latine » : 10-12 août (Mexique)

Rendez-vous le mois prochain avec un nouveau dossier consacré au jeu !

A bientôt !

L'équipe de Franc-parler.org

Franc-parler.org est un site de l'Agence intergouvernementale de la francophonie, animé par le Centre international d'études pédagogiques et la Fédération internationale des professeurs de français <http://www.francparler.org>

Abonnement / Désabonnement :
<http://www.francparler.org/lettre.htm>

Abonnez un collègue : http://www.francparler.org/lettre_abonnement.htm

Contacts : <http://www.francparler.org/contacts.htm>

PARTENARIAT CULTUREL SOLITUDE

Cette proposition de partenariat bénévole avec une association culturelle française dûment agréée, s'adresse à toute personne adulte (à partir de 16 ans) qui dans le monde...

- soit par expérience personnelle, professionnelle ou associative
- soit par inspiration d'écriture ou d'œuvre d'art plastique, est intéressée ou touchée par le sentiment de solitude.

– expositions et manifestations de mars 2006 à mars 2007
mais envois de participation avant le 31 décembre 2005

Merci

voir documents sur le site : <http://andre.colle.free.fr>

EDUCASERVE

Cours de français gratuit pour tous niveaux sur www.educaserve.com (204 leçons et 1020 exercices avec leurs corrigés) utilisé dans 186 pays (voir Livre d'or).

Voir publicités dans ANNUAIRE 2005 de la FIPF (pages 116 et 160).

Cliquer sur : [Accès direct et gratuit aux 204 leçons.](#)

Disponible aussi sur CD-ROM.

Henri FOURNOLS

Créateur et responsable pédagogique du site

professeurs@educaserve.com

CONCOURS INTERNATIONAL D'ÉCRITURE POUR TOUS LES JEUNES FRANCOPHONES « DES MOTS POUR VOIR » VI° ÉDITION DU 15/9 2005 AU 25/3/2006

La sixième session du concours « Des mots pour voir » est ouverte sur www.imageimaginaire.com

Il s'agit cette année d'écrire « l'autobiographie d'une image », c'est à dire, dans un récit à la première personne, de témoigner de l'expérience de l'artiste, du commanditaire, du spectateur ou du découvreur d'une oeuvre à choisir parmi les 178 qui sont mises à disposition sur le site [imageimaginaire](http://www.imageimaginaire.com). Ces images appartiennent au patrimoine artistique mondial et sont classées en sept catégories :

- Antiquité greco-latine
- Renaissances
- Baroque et Classicisme
- L'époque de lumières
- Romantisme et Néoclassicisme
- Naturalisme Impressionnisme et Symbolisme
- Cultures du monde (échantillon représentatif des arts premiers)

L'objectif du concours est notamment d'inviter les jeunes à intégrer la culture artistique dans leur cursus scolaire ou universitaire.

Plusieurs exemples de scénarios possibles sont proposés sur le site dans la rubrique « méthodes et exemples »; des notices éclairant le contexte de chaque oeuvre sont disponibles. Les participations sont reçues en français langue maternelle en trois catégories : 17-20 ans; 15-16 et (nouveau)

cette année pour permettre aux élèves de collège d'obtenir un prix) une catégorie 13-14 ans. Une seule catégorie en français langue étrangère.

L'inscription se fait sur le site jusqu'au 31 décembre; chaque inscrit recevra un identifiant et un mot de passe qui lui permettra d'accéder librement au site www.texteimage.com jusqu'au 25 mars 2006 et de découvrir les nombreuses ressources qui peuvent aider à l'écriture de leur texte.

Le jury est composé de professeurs de français en France et à l'étranger, d'universitaires, d'artistes, d'écrivains et de psychanalystes.

Comme les autres années, les textes des nominés et des lauréats seront publiés dans un catalogue (on peut télécharger le catalogue de la session précédente sur [image imaginaire](http://www.imageimaginaire.com)).

Pour en savoir plus sur les inscriptions, les prix, les consignes etc:

<http://www.imageimaginaire.com>

puis [imageimaginaire/sommaire/concours](http://www.imageimaginaire.com/sommaire/concours)

Pour toute information : info@imageimaginaire.com

Christian Perrier, professeur de lettres modernes, délégué du concours

Le concours est financé par le ministère de l'Éducation Nationale (direction des technologies; mission TICE de l'académie d'Orléans-Tours) et la Région Centre.

BELC - STAGE D'HIVER, 13 - 25 FÉVRIER 2006

Le BELC - Stage d'hiver se déroulera du 13 au 25 février 2006 au CIEP, à Sèvres. Il s'adresse à des formateurs français et étrangers, enseignants et responsables de formation désireux de se former ou de se perfectionner en français langue étrangère, français langue seconde, français sur objectifs spécifiques, évaluation et certifications - option habilitation correcteur / examinateur au nouveau DELF-DALF, et en ingénierie de la formation. Il permet également de favoriser un

projet de mobilité professionnelle. La qualité de la formation sera renforcée par le nombre des candidatures sélectionnées pour chaque filière et limité à 18. Le programme du stage ainsi que la fiche de candidature seront mis en ligne sur le site du CIEP, fin septembre.

Contacts stages BELC : secrétariat, boudemia@ciep.fr - chef de projet, saint-flour@ciep.fr.

MOLIÈRE V PRAZE

Chers amis,

Actuellement en poste au collège Clemenceau de Lyon nous sommes engagés dans un projet visant à promouvoir la langue et la culture française en Europe en allant jouer des pièces de Molière dans les établissements scolaires. Nous avons choisi la Tchéquie et plus particulièrement Prague, ville de théâtre et de culture encore bien méconnue par de nombreux élèves. Nous souhaitons donc venir au début du mois d'avril (probablement le 07. 04. 06 jusqu'au 12. 04. 06). Nos élèves, 30 élèves d'une classe de quatrième sont déjà au travail et montent avec leur équipe de professeurs et la CPE chargée de la partie théâtre les pièces

de L'avare et Le bourgeois gentilhomme. Nous serions heureux de présenter nos pièces aux élèves maîtrisant le français.

Barbara David, CPE.PS: Les modalités d'hébergement sont déjà réglées par ailleurs. Il ne s'agit pour nous que de trouver des établissements susceptibles de nous accueillir pour les représentations.

Připadá-li i Vám tento dopis zajímavý a podnětný, kontaktujte mě prosím, abychom se domluvili na společné reakci a postupu.

jana.taborska@gymstola.cz

PRÉSENTATION DE CANAL ACADEMIE

Chers collègues,

Depuis quelques mois un nouveau partenariat se met en place entre la FIPF et *Canal Académie*, la radio de l'Académie des Sciences morales et politiques à l'Institut de France. Il s'agit d'une web-radio que l'on peut consulter directement sur Internet à l'adresse suivante : <http://www.canalacademie.com>. *Canal Académie* est une radio encore très jeune qui a commencé à émettre des émissions en janvier 2004. Elle propose pour l'instant une grille de programme qui ne comporte que quinze heures d'émissions « fraîches » rediffusées tout au long de la semaine. Ce nombre d'heures est amené à augmenter au fur et à mesure de la construction d'un outil qui est encore en train de prendre ses marques.

Canal Académie a pour objectif principal « la valorisation des trésors de l'Académie » selon l'expression de monsieur Jean Cluzel, le directeur de la radio, lui-même membre de l'Académie des Sciences morales et politiques qui souhaite ainsi partager les richesses de cette Institution avec un large public. Cette volonté d'ouverture passe par la diffusion d'émissions en lien avec l'Académie et les Académiciens sur des sujets très variés (philosophie, histoire, sociologie, droit, économie, littérature), sous la forme d'interviews d'Académiciens ou de personnes en rapport avec les travaux de l'Académie, de retransmissions des séances hebdomadaires, de reportages sur les colloques tenus à l'Académie, de compte-rendu d'ouvrages, etc.

Canal Académie tient également à réserver une place privilégiée à la valorisation de la langue française. C'est ainsi qu'intervient la FIPF qui contribue pour l'instant à la réalisation de deux types d'émissions. D'une part des interviews de membres de la FIPF sur des sujets concernant les travaux de l'Académie à propos des langues et de l'interculturel en général. D'autre part des émissions pédagogiques traitant un point particulier de langue française à partir des émissions de la rédaction de *Canal Académie*. Les émissions qui s'inscrivent dans le cadre de ce partenariat peuvent être amenées à se diversifier en fonction des moyens qui seront attribués ensuite à leur réalisation.

Nous tâchons par ces émissions de répondre aux besoins des enseignants de français que nous sommes. Aussi serais-je très heureux de savoir quelles sont les émissions que *Canal Académie* pourrait encore réaliser et qui vous seraient utiles dans votre travail avec vos élèves ou vos étudiants. Je vous encourage donc à consulter cette radio sur <http://www.canalacademie.com> et à m'envoyer vos propositions, vos idées, vos avis. N'hésitez pas à me transmettre tout ce qui peut vous venir à l'esprit, tout peut être utile !

Je vous remercie pour votre attention.

Très cordialement,

Jérôme Charbonneau
Chargé du partenariat entre la FIPF et Canal Académie

SPOLUPRÁCE EVROPSKÝCH ŠKOL A JEJÍ VLV NA VÝUKU FRANCOUZŠTINY

V tomto článku se zamyslíme nad způsoby spolupráce evropských škol a jejich přínosem pro výuku cizích jazyků, především francouzštiny. Tradičně má tato spolupráce formu jazykových výměnných pobytů, ale v např. programu Comenius je založená na projektovém vyučování a např. v nové akci Evropské komise eTwinning dokonce i na využití informačních a komunikačních technologií.

Kontext

Tradiční školní výměny

Hlavním cílem výměnných jazykových pobytů je **procvičení cizího jazyka a seznámení se s cizí kulturou**. Jako příklad si můžeme vzít třídu anglických studentů, jejichž hlavním cizím jazykem je francouzština. Učitel francouzštiny zorganizuje výměnu se školou z Francie. Studenti i učitelé stráví určitý čas ve francouzských rodinách, trochu cestují a poznávají tak cizí zemi. Za nějakou dobu přijedou francouzští studenti se svými učiteli do Anglie, aby získali podobné zkušenosti.

Učitelé, rodiče i studenti považují většinou tyto výměny za užitečné a zajímavé. Některé dvojice škol uskutečňují tyto výměny pravidelně. Vedení škol obvykle tyto výměny podporuje. Učitelé ostatních předmětů si však často stěžují a považují je za ztrátu času, protože žáci zameškají výuku. Pro některé rodiče také může být náročné hradit svému dítěti cestu, neboť na tyto výměny nejsou vždy poskytovány dotace.

Spolupráce škol založená na projektech

Některé školy se snaží výměnné pobyty zdokonalit a k jazykovému programu přidat i programy další. Je tomu tak zejména v případech, kdy jazyk partnerské země není na škole vyučován (např. na francouzské partnerské škole se neučí čeština). I tehdy mohou školy výměny pořádat, ale hlavní důraz je při nich kladen na **společně uskutečněnou aktivitu**, kterou může být sportovní utkání, hudební představení, výstava, práce na tématu, které se týká několika předmětů apod.

Aktivita má mít konkrétní cíle a konkrétní výsledky. Téma může být přizpůsobeno vzdělávacím plánům v obou zemích, čímž se zamezí přílišné práci navíc. Při společné práci na projektu studenti rozvíjejí své jazykové dovednosti, zároveň ale lépe poznávají životní styl a kulturu partnerské země. Do společných projektů se mohou zapojit vedle učitelů cizích jazyků i ostatní učitelé, což zvýší kvalitu i rozsah spolupráce. Je-li spolupráce přínosem pro více lidí, je partnerství zpravidla lépe přijímáno. Na projekty lze navíc získat **finanční pomoc** např. z fondů evropského programu Comenius. Návrh projektu k realizaci jazykové výměny vyžaduje v ČR např. i Francouzský institut, pokud škola usiluje o získání grantu.

Využití technologií

Nové technologie mohou přispět k lepší kvalitě spolupráce mezi školami a pomoci školám překonat několik překážek: problémy ve vzdálenosti, časem a penězi.

V internetových projektech spolupráce škol, jako je např. eTwinning, je vzájemná spolupráce jak pro školu, tak pro rodiče **levnější** a není potřeba náročná příprava a organizace fyzické výměny (i když ta samozřejmě není vyloučena).

Proto aktivity zorganizované v rámci internetového partnerství mohou být **jednoduché a nepříliš časově náročné**. Je snazší je přizpůsobit rozdílnému harmonogramu na obou školách i rozdílným osnovám, přesto však vnášejí **evropský rozměr** do jakéhokoliv tématu, kterým by se učitelé a studenti stejně podle osnov zabývali. Tato skutečnost je velmi důležitá, protože rozdílné osnovy bývají často považovány za překážku pro navázání partnerství.

Projekty spolupráce škol a výuka francouzštiny

„Neučíme se pro učení, ale pro to, abychom se dokázali vyjádřit a něco (někomu – pozn. KB) říci. Výukové metody by tudíž měly vést k opravdové komunikaci v cizím jazyce.“ (Cunq, 2002)

Většina současných projektů pro spolupráci evropských škol je postavena na třech základních konceptech, které je třeba vhodně adaptovat na výuku cizích jazyků:

- Projektové vyučování
- Spolupráce tříd z alespoň dvou různých zemí
- Využití informačních a komunikačních technologií

Projektové vyučování v jazykové třídě

Projektové vyučování je pojem, který se v pedagogice objevil už na počátku 19. století a jeho průkopníkem byl americký filozof a psycholog John Dewey. Výchova a vzdělávání pro něho byly součástí života, nejen přípravou na život budoucí. Velký důraz kladl na to, aby vzdělání reagovalo na potřeby a cíle žáků i společnosti. Ve frankofonní oblasti patří mezi zastánce projektového vyučování např. Célestin Freinet, který kladl důraz na iniciativu žáků. I v současné době jsou jeho myšlenky stále aktuální, a to např. v oblasti tvorby školních časopisů.

Teoretické základy projektového vyučování podpořila například zkoumání Jeana Piageta, jenž tvrdí, že v učení hraje důležitou roli **aktivní přístup žáka**. Koncept projektového vyučování podporuje i kognitivní psychologie: „Tato metoda je důkazem toho, že nové znalosti žák získává tím, že konfrontuje své staré představy s novými poznatky. V kontextu projektového vyučování žák musí informace aktivně vyhledávat ve svém okolí, naučit se definovat problémy, jednat s ostatními, přehodnocovat své původní představy, což mu umožní získat lepší náhled na okolní svět. Kognitivní pedagogika klade důraz na motivaci žáků, která hraje důležitou roli při osvojování znalostí. V projektové pedagogice je žák motivován ke splnění cílů, jež přijal za své.“

Projektové vyučování odpovídá i nejmodernějším teoriím učení, jako je např. konstruktivismus či konektivizmus. I v konstruktivismu je, podobně jako v kognitivistických teoriích, zdůrazňována důležitost aktivního přístupu žáka k získávání znalostí a dovedností. Učitel je průvodcem k jejich osvojení a tvůrcem vhodného prostředí pro to, aby si žák mohl, většinou ve spolupráci s dalšími, „sestříjit“ (fr. *construire*, angl. *construct*) určité znalosti a dovednosti.

Konektivistické teorie vycházejí z reality digitální doby. Učení je nahlíženo jako nepřetržitý **celoživotní proces**, ke

kterému dochází především v prostředí „znalostních sítí“ (skupin lidí se stejným zájmem, které jsou v kontaktu virtuálně či fyzicky). Znalosti není důležité udržovat v paměti, ale spíše vědět, kde je najít. Důležitější než kdy dříve je schopnost propojovat a aplikovat informace.

V Pedagogickém slovníku Unesca najdeme následující definici projektu: „projekt je praktická aktivita s výchovnou a vzdělávací hodnotou, která si klade jasný cíl. Tato metoda implikuje práci s informacemi, jejich vyhodnocování, řešení problémů a využití konkrétních předmětů. Na plánování a plnění aktivit se společnými silami podílejí žáci a jejich učitel, a to v přirozeném a reálném kontextu“.

Projektové vyučování je svou podstatou **mezipředmětové**, na což musíme brát ohled při jejich plánování. Jestliže např. plánujeme vytvořit webové stránky o našem městě ve francouzštině, je vhodné práci rozdělit do několika předmětů. V ideálním případě tak samotná tvorba stránek proběhne v hodinách informatiky, design a fotografie žáci navrhnou společně s vyučujícím výtvarné výchovy a jen samotný obsah ve francouzštině bude realizován v hodinách cizího jazyka.

Je zřejmé, že náročnější projekty kladou poměrně vysoké požadavky na **týmovou práci pedagogů**. Proto je zpočátku možná lepší realizovat malé projekty v rámci jednoho či dvou předmětů. Otázkou zůstává, kde se pak nachází hranice mezi projektem a pouhou jazykovou aktivitou, např. scénkou, kterou žáci předvedou před svými spolužáky. Domníváme se, že projekt je ambicióznější sérií několika aktivit a překračuje hranice jedné třídy. Může tedy jít spíše o divadelní představení ve francouzštině, kam pozveme i žáky z ostatních tříd, tvorba informačních tabulí o Francii pro výzdobu školy či e-mailová korespondence se třídou ze zahraničí.

V didaktice francouzštiny jako cizího jazyka se projektové vyučování uplatňuje v mnoha aktivitách, jejichž cílem je do školní třídy vnést reálný život a tudíž i **reálný jazyk**. Jde například o tvorbu již zmiňovaných časopisů, i u nás populární „simulations globales“ či „correspondence des classes“. Z tohoto hlediska bychom projektové vyučování v cizojazyčné výuce mohli podle Cuqa (spoluautora knihy *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*, PUG, 2002) klasifikovat jako „procédure d'expansion“, tzn. činnost, při níž se simulují situace z reálného života. Naopak lexikální či gramatická cvičení můžeme spolu s Cuqem označit jako „procédure de compression“, tedy aktivity, při nichž se z reálného světa vyabstrahují pouze ty jednotky, které právě jsou předmětem našeho studia.

Z jazykového hlediska je pak zajímavé, že v kontextu projektového vyučování je podporováno využívání jazyka v autentické komunikaci (tedy „procédure d'expansion“), která významně posiluje proces osvojování (*acquisition*) cizího jazyka. I učení (*apprentissage*) např. slovní zásoby (většinou formou lexikálních cvičení, tedy „procédure de compression“) je v tomto kontextu atraktivnější a přirozenější, neboť jeho zvládnutí vede k úspěšnému zvládnutí cíle projektu.

Jako příklad si můžeme uvést projekt *Virtuální cesta do Paříže* (viz <http://voyagevirtuel.realmind.org/conc.html>). V tomto projektu mají studenti za cíl zorganizovat čtyřdenní zájezd do Paříže s pomocí internetu, letáku a turistických průruček. Mají se naučit řečové dovednosti (písemné i ústní)

nutné k dorozumění při cestě do zahraničí, tedy schopnost zeptat se na cestu, zajistit ubytování, objednat jídlo v restauraci a požádat o radu v informační kanceláři. Projekt vytváří rámec pro autentickou komunikaci, tedy „procédure d'expansion“, ale v jeho rámci se žáci musí zvládnout i jazykové znalosti, např. slovní zásobu nutnou pro orientaci ve městě, a to i formou klasických lexikálních cvičení, tedy „procédure de compression“.

Cuq (2002) též uvádí, že „učení se cizímu jazyku je dlouhodobou záležitostí, proto je možné v jeho průběhu **střídat extenzivní a intenzivní přístupy**, pobyty v cizí zemi, a tyto přístupy pak založit na příslušných metodologických volbách.“ Z toho můžeme vyvodit, že je možné si představit kombinování komunikativních aktivit, projektového vyučování a dalších „procédures d'expansion“, které podporují osvojování cizího jazyka, především řečových dovedností, s klasickými jazykovými cvičeními, tedy „procédures de compression“, které podporují získávání jazykových znalostí.

V projektovém vyučování je třeba dávat pozor, abychom se vyhnuli následujícím **rizikům**:

- projekt se stane sám o sobě cílem: jediným cílem se stane realizace produktu, a to na úkor získávání znalostí a mezilidských vztahů. Toto riziko je obzvláště nebezpečné ve výuce cizích jazyků. Znalosti slovní zásoby i gramatiky nejsou v projektové práci podřadné, ale jsou nezbytností pro uspokojivé naplnění cílů projektu.
- příliš podrobné plánování: učitel na sebe nemůže vzít veškerou zodpovědnost za projekt a žáci jen vykonavatelí přísně a přesně zadaných pokynů.
- naprosto nedirektivní přístup: projekt probíhá, s odvoláním na svobodu a iniciativu, bez jasně zadaných cílů.

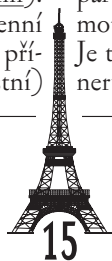
Spolupráce tříd ve výuce cizích jazyků

Jak už jsme zmínili, projektové vyučování se prosazuje i v mezinárodní spolupráci škol, např. v evropských programech Comenius nebo nyní i eTwinning. Jak se tento fakt odráží ve výuce cizích jazyků?

Domníváme se, že při práci na společném projektu spolupracují žáci z několika zemí, kteří se dorozumívají společným jazykem a vytvářejí tak stimulující prostředí pro **autentickou komunikaci**, a tudíž i pro proces osvojování cizího jazyka. Žáci jsou nuceni cizí jazyk používat, aby získali informace nutné pro svůj projekt. Myšlenka projektu pak jejich komunikaci dodává obsah a strukturuje ji.

Exolingvní a endolingvní komunikace

Cuq (2002) dále komunikaci mezi žáky rozděluje na exolingvní a endolingvní. Endolingvní komunikace je taková, kdy žáci komunikují jazykem, který je pro všechny cizí. Naopak při exolingvní komunikaci žáci používají jazyk, který je pro některé mateřským a pro jiné jazykem cizím, jenž se učí ve škole. Z tohoto poznatku můžeme vyvodit některé závěry pro výběr partnerů pro projekt. Čeští francouzštináři se přirozeně snaží získat partnery ve Francii, jelikož mají zájem o komunikaci s rodilými mluvčími. Je třeba si uvědomit, že francouzští partneři většinou nemají zájem o učení češtiny a že jejich motivace pro spolupráci spočívá např. v poznání jiné kultury. Je tedy nutné si předem vyjasnit očekávání, aby jeden z partnerů nebyl při tomto typu spolupráce zklamán. Při dobré spo-

lupráci a otevřeném přístupu není samozřejmě exolingvní komunikace odsouzena k neúspěchu.

Dalším rizikem při exolingvní komunikaci je, že rodilý mluvčí, který se neumí přizpůsobit úrovni svého partnera, nebo student, kterému nevyhovuje jazyková převaha partnera, přejde do neutrálního jazyka, většinou angličtiny. Jestliže nechceme, aby docházelo k přechodu do neutrálního jazyka, je třeba, aby se rodilý mluvčí i student cizího jazyka seznámili s komunikačními strategiemi, které jim asymetrii umožní překonat.

Takové strategie rozvinula například metoda Tele-tandem (<http://tandem.ac-rouen.fr>), která však předpokládá, že žáci se navzájem učí svůj mateřský jazyk. Toto schéma je rozvinuté pro hlavní západoevropské jazyky, je však možné jej použít např. i pro výuku češtiny pro začátečníky, která může být motivující pro partnery, jež se chystají Českou republiku navštívit např. v rámci výměny či projektu Lingua.

Interkulturní výchova

Spolupráce škol též vytváří přirozený rámec pro interkulturní výchovu. Při hledání odpovědi na otázku, která se zde automaticky nabízí, a sice, co je kultura, Cuq (2002) rozlišuje kulturu antropologickou a kulturu získanou výchovou a vzděláním. **Antropologická kultura** je společná určité zemi či národu, ale **kultura získaná výchovou** je do velké míry nadnárodní. Z didaktického hlediska je důležité, aby se žák seznámil s těmi kulturními fenomény, které mu osvětlí a pomohou si osvojit jazykové prostředky spojené s kulturou země cílového jazyka.

Antropologickou kulturu bychom pak podle Dahla mohli definovat jako „přesně nevymežitelnou sadu postojů, přesvědčení, norem chování a hodnot, které sdílí určitá skupina lidí, a které ovlivňují chování každého z jejích členů a jeho/její interpretaci chování jiných lidí.“ Kultura se v určité geografické oblasti přenáší z generace na generaci.

Interkulturní výchova je pak složitý proces, při němž si žáci uvědomují kulturu vlastní a kulturu partnera. Tento proces může být posílen při mezinárodní spolupráci škol, pokud je jejich komunikace založena na následujících **principech** (Alsina, 2003):

- Používání společného jazyka
- Minimální znalost kultury partnera
- Začlenění vlastní kultury do mezinárodního kontextu
- Vyloučení předsudků a přijetí kulturní rozmanitosti
- Schopnost empatie
- Schopnost metakomunikace, tedy vysvětlení kulturních podobností a rozdílů
- Vyrovnaná interakce, v níž mají partneri rovnoprávné postavení

Dle Cuqa (2002) se jazyk (*langue*) skládá z jazykového kódu (*idiome*) a kultury (*culture*). Jak jsme viděli v této kapitole, při spolupráci škol je možné posilovat obě složky. Otázkou zůstává, jakou kulturu si žáci předávají v případě, že komunikace probíhá ve třetím jazyce, např. rumunštině a češtině studenti komunikují ve francouzštině. Je zřejmé, že žáci takto nemohou plně objevit antropologickou francouzskou kulturu, ale na druhou stranu mají výhodu, že vzhledem ke komunikačnímu jazyku jsou v rovném postavení a mají možnost zlepšit svou znalost jazykového kódu. Též se učí obecné dovednosti chápat kulturu jiné země i země vlastní.

Nedílnou součástí tradičních jazykových výměn a projektů Comenius je **pobyt v partnerské zemi**, který může být velmi podnětným zdrojem pro osvojení cizího jazyka. Je však nutné, aby byl pobyt připraven a pedagogicky koncipován tak, aby studenti této příležitosti mohli z jazykového i kulturního hlediska plně využít. Domníváme se, že vhodnou formou pro pobyt v zahraničí jsou právě aktivity projektového typu.

Informační a komunikační technologie ve výuce cizích jazyků

V mezinárodní škole se od poloviny 90. let minulého století čím dál více prosazuje používání informačních a komunikačních technologií, které umožňují intenzivní komunikaci i před či po fyzickém setkání, v některých případech jsou dokonce koncipovány i tak, že pro úspěšný průběh projektu není fyzické setkání nutné. Takové projekty najdeme i ve výuce cizích jazyků, např. The Image of the Other nebo i eTwinning.

Klasifikace využití informačních a komunikačních technologií ve výuce jazyků

D. Jonassen nabízí následující klasifikaci použití počítačů a médií v širším smyslu pro vzdělávací účely:

- Pracovní nástroj
- Nástroj k učení
- Prostředí (kontext)

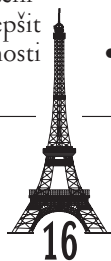
Jako **pracovní nástroj** můžeme počítač v hodinách cizích jazyků používat např. pro vyhledávání informací a autentických textů (internet), komunikaci (e-mail, chat, videokonference) či produkci dokumentů (word, power point, multimediální prezentace). Při produkci dokumentů jsou nezbytnými pomocníky virtuální slovníky a nástroje ke kontrole pravopisu a gramatiky.

V současné době existuje velké množství placených i volně šiřitelných výukových programů. Často využívají multimediálních a interaktivních prvků, které napomáhají v **procesu učení**. Je důležité předem posoudit jejich kvalitu, jelikož ne všechny se pro výuku opravdu hodí. V jazykové výuce mohou sloužit především k upevnění a testování jazykových znalostí, především gramatiky a slovní zásoby.

Pro moderní výukové metody otvírají velké možnosti technologie proto, že vytvářejí **sociální prostředí**, jež může simulovat realitu. Žáci tak mohou využívat cizí jazyk pro spolupráci se svými zahraničními vrstevníky ve virtuální třídě nebo prostřednictvím synchronních (probíhají v reálném čase) i asynchronních (nemusejí probíhat v reálném čase) komunikačních nástrojů. Tím se vytváří stimulující prostředí, které umožňuje ponoření do přirozeného kontextu cizího jazyka a svým sociálním a emočním rozměrem pozitivně působí na jeho osvojování.

Nástroje používané ke komunikaci mezi partnerskými školami:

- e-mail (elektronická pošta)
- instant messaging (komunikace prostřednictvím psaných zpráv, která probíhá v reálném čase)
- telefonování přes IP (ústní rozhovory v reálném čase, které umožňuje některý software, např. Skype)
- videokonference přes IP (ústní rozhovory v reálném čase, které zároveň účastníkům umožňují navzájem se vidět)
- chat (komunikace prostřednictvím psaných zpráv, která probíhá v reálném čase a je často tematicky zaměřená)

- diskuzní fórum (komunikace prostřednictvím psaných zpráv, která neprobíhá v reálném čase a je tematicky zaměřená)

Nástroje používané ke spolupráci mezi partnerskými školami:

- sdílení a výměna informací ve formě běžných textových souborů (např. Word, informace v souboru je možno měnit) či pdf (informace již není možné měnit, ale soubor má lepší grafické vlastnosti a je možné jej použít k prezentaci výsledků projektu)
- sdílení a výměna informací prostřednictvím power pointových prezentací (dynamická a interaktivní forma prezentace)
- sdílení a výměna obrázků, video či hudebních souborů
- vytváření společných webových stránek na určité téma
- weblogy (webové deníky)

IKT a změna výukových metod

„Nové technologie nejsou jen novou pomůckou, ale nabízejí příležitost ke změně výukových metod, či dokonce k přehodnocení vztahů mezi předmětem výuky, žákem (učícím se) a vyučujícím“ (Cuq, 2000)

V tomto citátu Cuq naznačuje, že pro efektivní využití IKT ve výuce je nutný jiný styl výuky. V pedagogické literatuře se nejčastěji setkáme s již zmíněným termínem „konstruktivismus“, jenž ve zkratce znamená, že neefektivněji získaná znalost je taková, kterou si žák osvojí sám. Ve francouzštině i angličtině se pro „žáka“ používá termín „učící se“ (*apprenant, learner*), aby se zdůraznila nutnost jeho aktivní role v procesu učení. Úkolem učitele je vytvořit prostředí podnětné pro to, aby si žáci sami dokázali ke znalostem najít cestu, a být jim na této cestě průvodcem. Znalost tedy již není jen v kompetenci učitele.

Tento přístup v současnosti, ač třeba jen intuitivně, využívá řada pedagogů. I učitelé cizích jazyků se snaží vytvořit takové prostředí, v němž budou jejich žáci mít přímý přístup k autentickým zdrojům cizího jazyka, ať jde o přímý kontakt s korespondenty, či médií. Je zřejmé, že tento přístup je opodstatněný v době, kdy autentické materiály jsou během několika vteřin k dispozici na obrazovce našeho počítače a kdy je prostřednictvím speciálního softwaru umožněna podstatně levnější a rychlejší komunikace i spolupráce s partnery v zahraničí.

Cuq (2002) uvádí, že „při tvorbě multimediální prezentace žáci používají všechny čtyři řečové kompetence: čtení, porozumění (pro získání potřebných údajů a informací), psaní a mluvení (psaný obsah a prezentace před spolužáky).“ Tento závěr má samozřejmě dopad na didaktiku francouzštiny a je další výzvou pro pedagogy i tvůrce učebních programů a učebnic.

Nároky na učitele

„Vývoj v oblasti nových technologií je tak rychlý, že se mu většina učitelů nedokáže přizpůsobit z metodologického, pedagogického či finančního hlediska“ (Cuq, 2002)

Zde Cuq naráží na problém, s nímž se v současné době potýká řada pedagogů. Učitel jazyků, jenž chce úspěšně pra-

covat na mezinárodních projektech, které využívají informační a komunikační technologie, by totiž měl mít následující **kompetence**:

- Výborně ovládat cizí jazyk a jeho didaktiku
- Být obeznámen s charakteristikami interkulturní komunikace a vést k ní své žáky
- Uživatelsky ovládat informační a komunikační technologie (alespoň e-mail, word, vyhledávání informací na Internetu) a efektivně je zařazovat do výuky na základě konstruktivistického či konektivistického pojetí výuky
- Být schopen pedagogicky koncipovat a vést mezinárodní projekt

Tyto nároky jsou samozřejmě vysoké a je nasnadě, že lidé s takovými schopnostmi často školství opouštějí a odcházejí do sektorů, kde jsou finančně lépe ohodnoceni. Tento problém však neexistuje pouze v ČR, ale v celé EU, kde hrozí, že za deset let bude chybět asi milión kvalifikovaných učitelů. To samozřejmě není optimistický výhled pro společnost založenou na znalostech.

Novou roli učitele objasňuje jasnou a zábavnou formou webová stránka kanadského Pedagogického centra AQUOPS – *Historiette de Josette* <http://cep.cyberscol.qc.ca/ressources/listehistoriettes.html>. Učitelka Josette se zde potýká se základními problémy, které se při projektovém vyučování a používání informačních a komunikačních technologií mohou vyskytnout, jako je např. řízení třídy či hodnocení, a experti radí, jak je řešit.

V současné řadě existuje v ČR řada **kurzů pro učitele**, která je na tento typ výuky zaměřena. Například v rámci projektu eTwinning je připravuje agentura Sokrates. Informace najdete na www.etwinning.cz. Kurzy jsou pořádány též ve francouzském CIEP v Sèvresu a je možno na ně získat grant Comenius pro učitele. Po získání základních dovedností v oblasti projektového vyučování a počítačů v prezenčních kurzech je patrně nejlepší formou **samovzdělávání**. Může mít formu aktivního setkávání, ať fyzického či virtuálního, s podobně naladěnými učiteli, či sledování informací z této oblasti na webu. Pro učitele francouzštiny je cenným zdrojem nejčerstvějších informací např. informační bulletin franc-parler.org, který si každý může zdarma objednat na <http://www.francparler.org/lettre.htm>. Vydává jej Mezinárodní agentura frankofonie ve spolupráci s Mezinárodním centrem pro pedagogická studia (CIEP) a Mezinárodní federací profesorů francouzštiny (FIPF).

Hodnocení v projektovém vyučování

Hodnocení je důležitou etapou výukového cyklu, které by mělo být koherentní s metodickými postupy a cíly vyučování.

Předmět a kritéria hodnocení

V projektovém vyučování může být **předmětem hodnocení**:

- Samotný projekt a jeho fáze
- Žákovské finální produkty
- Získané znalosti a dovednosti
- Angažovanost žáků v projektu

Hodnocení projektu jako takového většinou provádí učitel se svými partnery a kolegy. Kritéria pro hodnocení projektu a jeho jednotlivých fází lze najít např. na webových stránkách projektu eTwinning.

Vhodným základem pro hodnocení mohou být žákovské finální produkty, které si žák zakládá do portfolia. Může to být například přehled vytištěných e-mailů, které si vyměnil s partnerem, power pointová prezentace nebo leták v cizím jazyce o jeho městě atd. **Portfolio** z mezinárodního projektu se pak může stát součástí žákova evropského jazykového portfolia.

Pro **hodnocení jazykových znalostí a dovedností** může být použit například podrobně rozpracovaný Evropský referenční rámec pro cizí jazyky. Společný evropský referenční rámec i informace o evropském jazykovém portfoliu zdarma najdete na <http://www.msmt.cz/DOMEK/Default.asp?CAI=2968>.

Dále se hodnocení se v oblasti projektového vyučování komplikuje (viz *Historiette de Josette*), a to z několika důvodů:

- žáci nepracují individuálně, ale v týmech. Jak ohodnotit přínos jednotlivce?
- žáci nezískávají jen jazykové znalosti, ale též řečové, ale i sociální, tvůrčí a organizační dovednosti. Jak hodnotit dovednosti?
- žáci informace pouze nezískávají, ale třídí je a zpracovávají. Jak hodnotit schopnost kriticky posuzovat a zpracovávat informace?

Nad těmito otázkami je nutno se zamyslet, aby se z projektového vyučování nevytratil jeho původní záměr. Jestliže budeme hodnotit tradičně jen nabitě znalosti jednotlivce, nebudou mít žáci zájem spolupracovat ani riskovat při hledání netradičních, ale možná efektivnějších řešení.

Kritéria hodnocení žáků v projektovém vyučování můžeme opřít např. o **Bloomovu taxonomii**. Benjamin Bloom navrhuje, aby kritéria hodnocení byla rozdělena do tří oblastí:

- Afektivní – např. schopnost empatie, motivace, schopnost spolupracovat.
- Psychomotorické – např. schopnost používat nějaký nástroj, naučit se manuálním dovednostem. V projektech může jít i o schopnost naučit se používat určitý software či graficky prezentovat výsledky projektu.
- Kognitivní – schopnost o věcech přemýšlet. Bloom rozeznává šest základních kognitivních pochodů, které řadí od nejnižších po nejvyšší:
 - Znalost – prokázat schopnost zapamatovat si naučená fakta, termíny, základní koncepty a odpovědi.
 - Pochopení – projevit pochopení fakt a myšlenek tak, že je žák dokáže utřídit, porovnat, interpretovat, popsat a vystihnout hlavní myšlenky.
 - Aplikace – schopnost vyřešit nové problémy aplikací získaných znalostí fakt, technik a pravidel.
 - Analýza – schopnost vyhodnotit a utřídit informace. Schopnost dedukce a nalezení důkazů pro generalizující shrnutí.
 - Syntéza – využití informací k tvorbě nového útvaru či návrhu alternativních řešení.
 - Hodnocení – prezentace a zdůvodnění názorů tím, že žák projeví schopnost posoudit informace, oprávněnost myšlenek či kvalitu práce založenou na určitých kritériích.

Zařazení hodnocení do projektu

Hodnocení je možno provádět:

- Před začátkem projektu (diagnostické hodnocení)
- Během projektu (formativní hodnocení)
- Po skončení projektu (somativní hodnocení)

Při **diagnostickém hodnocení** posuzujeme znalosti a dovednosti žáků před začátkem projektu. Umožňuje nám definovat cíle projektu (žáci by zde měli spolupracovat, aby cíle projektu vzali za vlastní) a po skončení projektu umožňují zjistit, co se žáci naučili.

K **formativnímu hodnocení** dochází během projektu a hodí se na okamžité prověření získaných znalostí (slovní zásoba, gramatika, informace o partnerské zemi) a k nápravě zjištěných nedostatků. I v projektovém vyučování můžeme tudíž průběžně hodnotit probranou látku formou písemných či ústních testů.

Somativní hodnocení by mělo pomoci stanovit znalosti i dovednosti získané v projektu. Určuje, do jaké míry žáci uspěli v plnění stanovených cílů. Abychom postihli co nejširší škálu znalostí a dovedností z Bloomovy taxonomie, je třeba navrhnout promyšlený systém kritérií pro hodnocení cílů, které jsme si pro projekt na začátku stanovili.

Přehled mezinárodních projektů vhodných k začlenění do hodin francouzského jazyka

eTwinning (www.etwinning.net)

eTwinning je největší akce eLearningového programu Evropské komise zaměřená na podporu spolupráce evropských škol a využití informačních a komunikačních technologií. Na těchto stránkách najdete partnery, nápady na projekty, metodologickou pomoc pro sestavení projektu, virtuální třídu pro spolupráci i oficiální podporu (certifikáty, ocenění) pro začlenění projektu do výuky.

Základní informace o projektu eTwinning najdete v Bulletinu č. 52 a na webových stránkách projektu:

- www.etwinning.net (evropský portál, informace ve 21 jazycích)
- www.etwinning.cz (český portál agentury Sokrates)

Na webových stránkách www.etwinning.net lze nalézt inspirující **nápady** pro realizaci projektů. V září 2005 bude navíc celý portál věnován výuce cizích jazyků. Naleznete zde rozhovory s učiteli, kteří mají v této oblasti zkušenosti, tipy na další projekty v oblasti cizích jazyků a prezentace metod výuky cizích jazyků, které jsou na projektovém vyučování založeny.

Jen pro ilustraci vybíráme několik příkladů, které je možno využít v **hodinách jazyků**:

- tvorba power pointové prezentace o kultuře země partnerské školy
- rozhovory s pamětníky o určitém historickém období a výměna získaných informací s partnerskou školou
- webové deníky v cizím jazyce (weblogy)
- tvorba on-linových časopisů v cizím jazyce (e-journals)
- tvorba příběhů v cizím jazyce na pokračování, na nichž pracují žáci z několika evropských škol
- výměna digitálních fotografií z prostředí žáků a doprovodná korespondence v cizím jazyce

Aby byl projekt úspěšný, je nevyhnutelné dodržovat jisté **zásady**:

- správné vyhodnocení výchozí situace, na jehož základě navrhne realizovatelný projekt (postup, cíle, finální produkt, časový rozvrh, rozdělení rolí)

- motivace zainteresovaných aktérů (žáků, kolegů, vedení školy)
- průběžné hodnocení, včasné zachycení problémů a jejich řešení

Více se o řízení mezinárodního projektu dozvíte na webových stránkách projektu eTwinning: http://www.etwinning.net/fr/pub/etwinning/helpdesk/project_management.htm

I níže jmenované projekty můžete realizovat v rámci evropského projektu eTwinning (stačí se na portálu zaregistrovat a zaregistrovat své partnerství se školou v jiné zemi EU):

L'Image de l'Autre (<http://www.esp.uva.nl/Image-FR/introduction.htm>) – projekt, který navrhla asociace EŠP (European School Projects) na výuku evropských jazyků a spolupráci škol. Jde o řízenou e-mailovou korespondenci dvojic žáků z různých zemí, kteří ke komunikaci používají jazyk který se učí. Na stránkách je k dispozici pedagogický průvodce pro učitele i žáky a nástroj k vyhledávání partnerů.

Des projets pour la classe <http://www.francparler.org/parcours/projets.htm>

Na této stránce ve francouzštině, za kterou stojí CIEP a FIFE, najdete důkladnou analýzu projektového vyučování v hodinách francouzštiny, konkrétní nápady (např. tvorba

komiksů, rádia, televize, časopisů, fotografického románu, písní, divadelních her atd.) a odkazy na další webové stránky s tematikou projektového vyučování v hodinách francouzštiny.

Projets collaboratifs http://www.francparler.org/annuaire/projets_collaboratifs.htm

Zde najdete odkazy na kolaborativní projekty ve francouzštině, které umožňují korespondenci žáků, globální simulace v mezinárodních projektech, společnou tvorbu časopisů, psaní příběhů atd.

Závěr:

Článek se snaží postihnout hlavní pedagogické principy, na nichž spočívají projekty ve spolupráci evropských škol a používání informačních a komunikačních technologií ve výuce. Na celou problematiku je nahlíženo z pohledu výuky francouzštiny. Navazujeme a rozvíjíme tak poslední větu z citované Čuqovy knihy: „Didaktika cizích jazyků se bude možná v 21. stoletím zabývat zcela novou problematikou.“

Máte-li zájem o tento přístup k výuce, chtěli byste jej využít ve výuce francouzštiny, či máte další postřehy a zkušenosti, neváhejte se o ně podělit a napište na uvedenou e-mailovou adresu.

Kateřina Bavorová

European Schoolnet – Conseiller pédagogique

Katerina.bavorova@eun.org

BIBLIOGRAFIE

TIŠTĚNÉ PUBLIKACE

- BRDIČKA, B. *The Role of Internet in Education*. Kladno: Aisis, 2003
- CANGELOSI J. S. *Strategie řízení třídy*. Portál: Praha 1994
- CUQ J.-P., GRUCA I., *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*, Presse universitaire de Grenoble, Grenoble, 2002
- HENDRICH J. a kol. *Didaktika cizích jazyků*. Praha 1988
- Carnet de route pour élaborer un projet : Pédagogie de l'échange à distance*, Chatillon : CRDP de l'académie de Versailles, 2005.
- DEWEY, J. *Experience and education*. New York: Macmillan, 1938.
- HOLM-LARSEN, S. a kol. *The Project Method and Transnational Projects*. Comenius Action 2 project TRANSPRO, 2002
- JONASSEN, D., *Handbook of research for educational communications and technology*. New York, Macmillan, 1996.
- KAŠÍKOVÁ H. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Portál, Praha 1997
- KOVALIKOVA, S. *Integrovaná tematická výuka*. Spirála, Kroměříž 1995
- PETTY G. *Moderní vyučování*. Portál: Praha 1996
- REYMOND CH., TARDIEU C., *Guide Tandem*, CRDP de Haute-Normandie, 2001, viz též <http://tandem.ac-rouen.fr/learning/tanbib.html>
- SELLINGER, M. *Connected Schools*. Premium Publishin, London 2004
- TAGLIANTE, CH. *La classe de langue*, CLE International, Paris 1994
- TSONEVA, V. *Three projects in one classroom*. Paradigma Publishers, 2002

INTERNETOVÉ ODKAZY

- ALSINA, M.R., *Intercultural Communication: Context, Field and Practice*, in Studies in Communication Sciences, [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW: <http://www.scoms.ch/index.htm>
- BRDIČKA, B. *Role internetu ve vzdělávání* [online, cit. 2005-06-06]. Dostupné na WWW: <http://omicon.felk.cvut.cz/~bobr/role/ka62.htm>
- Constructivism* [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW: http://en.wikipedia.org/wiki/Learning_theory%28education%29
- DAHL, S. *Overview of Intercultural Research* [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW: <http://stephan.dahl.at/intercultural/>
- Des projets pour la classe* [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW: <http://www.francparler.org/parcours/projets.htm>

Jean Piaget [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW: http://en.wikipedia.org/wiki/Jean_Piaget

Historiette de Josette [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW: <http://cep.cyberscol.qc.ca/ressources/listehistoriettes.html>

How learning is changing: Information and Communication Technology across Europe – ICT in Education Policy, [online, cit. 2005-06-06]. Dostupné na WWW: <http://it.pedf.cuni.cz/~bobr/EENet/>

McLEOD, R. *How Good Is Our Project? Performance Indicators*. [online, cit. 2005-06-06]. Dostupné na WWW: <http://resource-net.auherning.dk/evaluation.htm>

Projets collaboratifs [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW: http://www.francparler.org/annuaire/projets_collaboratifs.htm

RÝDL, K. *K reálnému pojetí činnostního učení*, [online, cit. 2005-06-06]. Dostupné na WWW: <http://ucitelske-listy.ceskaskola.cz/Ucitelskelisty/Ar.asp?ARI=10222&CAI=2149>

SÁRKÓZI, R. *Freinetovská pedagogika, volný text a česká škola* [online, cit. 2005-06-06]. Dostupné na WWW: <http://www.ceskaskola.cz/Ceskaskola/AR.asp?ARI=101896&CAI=2125>

SIEMENS, G., *Learning Development Cycle: Bridging Learning Design and Modern Knowledge Needs* [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW: <http://www.eclearspace.org/Articles/lde.htm>

Taxonomy of education objectives [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW: http://en.wikipedia.org/wiki/Bloom%27s_Taxonomy

VUORIKARI, R. *Effets des technologies de l'information et de la communication – le cas des langues étrangères* [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW:

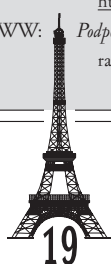
OFICIÁLNÍ DOKUMENTY

Many tongues, one family, Languages in the European Union, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 2004

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy – Evropský referenční rámec pro jazyky [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW: http://www.msmt.cz/_DOMEK/Default.asp?CAI=2968

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – Evropské jazykové portfolio [online, cit. 2005-08-08]. Dostupné na WWW: http://www.msmt.cz/_DOMEK/Default.asp?CAI=2968

Podpora jazykového vzdělávání a jazykové rozmanitosti, akční plán 2004-2006. Praha : Sociates, 2004.

LETNÍ DOZVUKY JARNÍ „FRANKOFONIE“

Během prázdnin se ke mně dostaly ze dvou různých míst (Štrasburk, Nancy) pozitivní ohlasy na mezinárodní konferenci „*Francophonie et diversité linguistique*“, která se konala v Českých Budějovicích ve dnech 21.–23. března 2005. Setkání vysokoškolských a středoškolských učitelů francouzského jazyka a frankofonních literatur z České republiky, Slovenska, Polska, Maďarska, Rumunska, Francie a Belgie pořádala Francouzská aliance v Českých Budějovicích (Jérôme Wannepain, Ondřej Pešek) a Katedra romanistiky Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity (vedoucí katedry Jitka Radímská). Jednání probíhalo v prostorách krajského zastupitelstva, jako čestní hosté byli přítomni hejtmán J. Zahradník, primátor Českých Budějovic M. Tetter, čelní představitelé univerzity a zástupci francouzského velvyslanectví Franck Hivert a Ronan Corfdyr. Ve čtyřech vzájemně se prostupujících tematických sekcích (*Littérature et langues, Langues et civilisation, Langues, Civilisation et langues*) zaznělo téměř třicet referátů ve francouzštině. Rada příspěvků se zabývala postavením francouzštiny v zemích střední a východní Evropy: úvodní referát pana ataše Francka Hiverta, příspěvky Mily Petkov (Paris 3), Sandy Marii Ardeleanu (Suceava, Rumunsko), Bobuslava Hanela (Euroregionální gymnázium Liberec), Petera Kopeckého (Univerzita Komenského Bratislava). Další referáty se týkaly otázek normy a úzu ve francouzštině, všimaly si problematiky legislativy v oblasti jazyka: Jean-Pierre Goudaillier (Paris V) shrnul účinnost a dopady francouzských jazykových zákonů v období let 1975-2005, Amr Ibrahim (Université de Franche-Comté/Paris-Sorbonne) si položil otázku, jak docílit rozšíření frankofonie v Evropě. Rozmanitost francouzského jazyka na území Francie zachytil Gilles Roque (ATILF). Didaktické aspekty zohlednil Mięczyław Gajos (Univerzita Łódź), odbornému francouzskému jazyku se věnovala Slavomíra Jeřková (UK Praha). O jazykové kreativité v obchodní sféře pojednal Artur Gal-

kowski (Univerzita Łódź), o neologii ve Francii a v Quebecu Jitka Uvírová (UP Olomouc). Jacqueline Guillemain-Flescher (Paris VII) si povšimla translátologické problematiky, Jaromír Kadlec (UP Olomouc) analyzoval jazykovou situaci na území Monackého knížectví, François-Xavier Nève de Mévergnies (Univerzita Liège) představil francouzštinu jako „paladina“ jazykové rozmanitosti.

Literární příspěvky se snažily zachytit šíři frankofonního literárního prostoru a možnost vzájemné komunikace a sdílitelnosti mezi díly vzniklými ve Francii, v Belgii, ve Švýcarsku, v Kanadě, v Quebecu a v zámořských územích patřících Francii: Dominique Ranaivoson (Univerzita Metz) pojednala o frankofonní literatuře v širších aspektech, Robert Varga (Univerzita Pecs) analyzoval jazyk v díle *Allah n'est pas obligé* Ahmadou Kourouma, Eva Martonyi (Katolická univerzita Petera Pázmanyho Budapešť) hovořila o stylistických varietách v díle Henryho Bauchau, Gabriella Tegyei (Univerzita Veszprém) rozebrala dílo Anne Hébertové, Katarzyna Thiel-Jańczuk (Univerzita Adama Mickiewicze) se zaměřila na politično a poetično jazyka Patricka Modiana, Anne-Marie Nablowsky (Univerzita Štrasburk) se věnovala jazyku v tvorbě Assii Djebar.

V závěrečné podnětné diskusi se účastníci konference shodli, že není třeba obávat se o osud francouzského jazyka. V konfrontaci s jinými jazyky může jenom získat a obohatit se. Jazyková rozmanitost je v moderním světě nezbytná. Sluší se poděkovat iniciátorům konference za vynikající organizaci (zahraniční účastníci ocenili i českou kuchyni, např. *goulasch à la Petr Vok* a pivo), popřát francouzštině: „*Nos bons souhaits à cette langue, unique dans sa diversité*“ a těšit se na sborník, který přinese plné znění všech příspěvků z konference.

Jitka Uvírová
FF UP Olomouc

KONVERZAČNÍ SOUTĚŽE – ŠANCE PRO KAŽDÉHO

Na severu Čech nedaleko hranice s Německem byla situace s výukou francouzštiny vždy obtížná. Důvody jsou zejména dva. Především chyběli a stále chybějí kvalifikovaní učitelé francouzštiny a v minulosti rodiče žáků upřednostňovali v našem regionu němčinu.

Jsem absolventkou PedUK – obor, Čj – Fj. Po ukončení studia v roce 1974 jsem samozřejmě téměř neměla možnost na ZŠ učit francouzštinu. O to s větším elánem jsem se do výuky pustila po roce 1989.

O šikovně žáky na naší „základce“ nouze nebyla. Od roku 1995 se pravidelně zúčastňují konverzační soutěže ve francouzském jazyce. Osmkrát zvítězili v regionálním kole nejprve Severočeského a později Libereckého kraje. Ani v národním kole v Praze si nevedli špatně, jedna žákyň dokonce vyhrála pobyt v Montpellier.

Na naší ZŠ B. Němcové v Novém Boru je v každém ročníku jedna třída s rozšířenou výukou jazyků. S angličtinou nebo němčinou žáci začínají ve 4. třídě a v 6. ročníku přibírají v jazykové zaměřené třídě další cizí jazyk. Francouzština je u nás tedy vždy druhým cizím jazykem s dotací 3 hodiny týdně. Zájem žáků o studium tohoto jazyka je na naší škole posílen možností výměnného pobytu ve Francii, který pravidelně organizujeme už od roku 1993. Zejména rodiče pak byli kladně ovlivněni vstupem ČR do EU. Uvědomili si vzrůstající význam a využití francouzštiny.

Reaguji na článek R. Dvořákové – Konverzační soutěže z ptací perspektivy. Ani já nepatřím mezi vyučující, kteří by nelehkou situaci dělení žáků a studentů do kategorií při konverzačních soutěžích viděli jen podle „svého vlastního dvorku“. Letos se ale i naše škola setkala se zmatky při dělení do jednotlivých kategorií. V Liberci náš žák Jan Hřivna soutěžil v kategorii A 2, po telefonickém rozhovoru s paní A. Zimolovou měl být v Praze přefázen do kategorie A 1 a nakonec soutěžil v kategorii A 2! Souhlasím s tím, že naprosto

spravedlivého rozdělení nedosáhneme nikdy, ale měli bychom se společně snažit o to, aby žáci měli co nejmenší pocit nespravedlnosti a aby snaha žáků byla náležitě oceněna. V současné době na některých školách převládá trend „Kdo nic nedělá, nic nezkaží“. Spousta vyučujících raději žáky do soutěže nevysílá a vyhnou se tak problémům.

Návrh dělení žáků a studentů v minulém bulletinu by tak umožnil porovnávat nesrovnatelné. Např. žák z naší školy, který se učí francouzštinu od 6. ročníku (3 hodiny týdně) by se v 9. třídě učil tedy již čtvrtým rokem (nesplnil by tak 1.kritérium). Z toho jasně vyplývá, že by byl zařazen do kategorie A 1 s žáky, kteří začínají s Fj již v nižších ročnících, Fj je pro ně 1. cizí jazyk a mají možná i vyšší hodinovou dotaci týdně. Toto dělení by jasně znevýhodňovalo žáky z „obyčejných“ ZŠ a to by byla myslím velká škoda.

Domnívám se, že starší kritéria pro dělení do jednotlivých kategorií s určitými úpravami by byla pro žáky spravedlivější než ta navrhovaná v posledním bulletinu.

Podle mého názoru by stačila následující úprava:

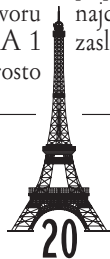
kategorie ZŠ

A 1 – je určena žákům základních škol – Fj je 1. cizí jazyk, žák se ho začíná učit v 1.–4. třídě

A 2 – je určena žákům základních škol s výukou Fj od 5. ročníku, případně s nepovinnou výukou ve třídě s rozšířenou výukou jazyků, kde je francouzština 2. cizí jazyk s maximální týdenní dotací 3 hodiny.

Jsem přesvědčena, že se ozvou i ostatní kolegové se svými připomínkami a alespoň trochu spravedlivé a rozumné řešení se najde. Francouzský jazyk a žáci, kteří se mu učí, by si to určitě zasloužili.

Vlasta Nováková

STAGE D'ÉTÉ À GRENOBLE : COOL, CHÉBRAN ET SUPER CANON

Ne vous inquiétez pas, je suis assez raisonnable pour ne pas essayer de développer le langage codé des ados français qui, pour moi, représente toujours une jungle impénétrable. Je ne fais que feuilleter mes notes de l'atelier « le français au quotidien » de Mme Dumarest que j'ai suivi entre les 4 et 15 juillet à l'Université Stendhal à Grenoble.

Aujourd'hui, plus d'un mois après mon retour, ce sont surtout ses cours qui me viennent à l'esprit lorsque je tente de mettre en ordre mes souvenirs, mais ils ne viennent certainement qu'après l'image des montagnes splendides et omniprésentes dont j'ai pu observer les sommets du lit de ma petite chambre à la résidence Ouest du Campus universitaire.

« Le français au quotidien » était un des trois ateliers que j'ai choisis parmi une quinzaine d'autres et que nous avons suivis chaque jour, sauf, bien sûr, le 14 juillet. Il m'a donné un vrai plaisir de découvrir un petit morceau de terrain inconnu et je souligne que, vu la vitesse de la créativité lexicale des Français, pour moi, étrangère, il ne restera pour toujours qu'un tout petit morceau. Ce qui ne peut pas m'empêcher de partager avec vous, mes collègues tchèques, juste pour plaisir, quelques acquis lexicaux du vocabulaire « branché » diffusé depuis des années 80 par les médias et utilisé par une partie considérable de la population :

« Le français au quotidien » était un des trois ateliers que j'ai choisis parmi une quinzaine d'autres et que nous avons suivis chaque jour, sauf, bien sûr, le 14 juillet. Il m'a donné un vrai plaisir de découvrir un petit morceau de terrain inconnu et je souligne que, vu la vitesse de la créativité lexicale des Français, pour moi, étrangère, il ne restera pour toujours qu'un tout petit morceau. Ce qui ne peut pas m'empêcher de partager avec vous, mes collègues tchèques, juste pour plaisir, quelques acquis lexicaux du vocabulaire « branché » diffusé depuis des années 80 par les médias et utilisé par une partie considérable de la population :

– Nouveau sens des mots déjà existants :

- avoir la pêche, la frite** – être en forme
- avoir les boules** – être énervé
- être bien dans ses pompes** – se sentir bien
- être gris, cuit, noir** – être ivre
- flanquer la beger (gerbe), verlan** – déguster
- lâcher les basquets à qqn** – laisser tranquille
- les avoir à zéro** – avoir peur
- pédaler dans la choucroute** – être en train de connaître les difficultés
- refiler le bébé à qqn** – se décharger d'un problème
- rouler sa caisse, ses mécaniques** – se montrer (avec une connotation physique), se vanter
- s'éclater comme une bête** – éprouver un violent plaisir
- se faire fumer** – se faire engueuler
- le tarpé (pétard), verlan** – le haschisch
- la thune** – l'argent, sachez que **le fric** est déjà **ringard** (out)
- zoner (de la zone)** = se promener sans but (avec une connotation un peu négative)

– Emprunts francisés :

- kifer sur qqn, arabe** – tomber amoureux
- squatter, angl.** – le sens initial « occuper illégalement une habitation vide » aujourd'hui plus général « se glisser quelque part »
- p.ex. **squatter une salle de bain, une visite guidée d'un musée** etc...

se shooter, angl. – le sens initial « s'injecter de la drogue », aujourd'hui aussi « se stimuler pour améliorer les qualités », p. ex. **se shooter avec des vitamines**

sniffer, angl. – renifler de la drogue

speed, speedé, speedy, angl. –

- le sens initial (début des années 1970) « sous l'influence du LSD » a pris aujourd'hui le sens plus général « nerveux », « pressé », « agité », par contre, le sens initial de ce mot est aujourd'hui exprimé par le choix des autres expressions: **camé, défoncé, flippé, junk, seringue, smaké, stone** ...

A propos, saviez-vous que le mot **stressé** « angoissé », « surchargé de travail », est d'origine française ? Au XIIe siècle il existait sous la forme *destrece* avec le sens « prison », « angoisse ». Au XIIIe siècle il a passé à l'anglais et a été simplifié plus tard en *stress*. Dans les années 1950 il a été réemprunté par le français avec le sens d'abord médical qui est revenu, plus tard, à l'un des sens originaux de ce mot, celui de « l'angoisse »

– Abréviations, troncations, déformations

- blème** = problème
- cata** = catastrophe
- beauf** = beau-frère
- nawak** = n'importe quoi
- faiche** = fais chier
- pache** = pas chier
- nomple** = non plus

Comme je ne veux pas prolonger trop la liste, je laisse à côté le verlan « classique » (**reum, reup, refré, reuse** ...) dont la création reste pour moi toujours un peu incompréhensible, ainsi que la suppression de certains outils grammaticaux (**parler cinéma, c'est délire, question boulot, musique béton, nana super canon**), aussi très employée, mais pour moi un peu énervante, parce qu'elle attaque trop les règles de la syntaxe.

Je finis donc par un mot branché et fréquemment utilisé que Claude Duneton a découvert à un lycée parisien : **mortel**. On peut le mettre à la fin de presque chaque phrase et il peut exprimer presque n'importe quoi : *Tu as écrit un test de mats ? Ab, oui, mortel !* Ou dans un autre contexte : *C'est galère, mortel !* Tout ça peut exprimer par exemple « Bien sûr ! » ou « Ne m'en parlez pas ! », ou bien « Croyez-moi, ma parole ! » C'est juste grâce au signifié indéfinissable de ce mot que je peux me permettre de conclure en constatant : Stage à Grenoble ? C'est délire, mortel !

Markéta Čemusová,
Gymnázium F. Palackého, Neratovice

BIBLIOGRAPHIE :

- Les cours de Mme Daniele Dumarest à Grenoble et les matériaux qu'elle nous a gentiment proposés
- Jean-Loup Chiflet : Savez-vous parler ADO ? Le Figaro – magazine avril 1990
- Louis-Jean Calvet : Stressé, speedé ; FDM 272 avril 95
- Claude Duneton : Jeux de mots, Le parler d'un lycée ; SET V Junior, fev. 96

SOUVENIRS DE FAMILLE

Le lecteur du bulletin, si perspicace comme à son habitude, aura déjà reconnu ce titre que j'emprunte au manuel *Espaces*.¹⁾ Mais qu'il se rassure, je n'aurai pas l'outrecuidance de lui raconter la vie de ma famille, enfin pas dans le détail. Seulement qu'il m'autorise à approfondir la polémique concernant les contenus de civilisation de l'enseignement évoquée dans le dernier numéro.

En effet, lors du stage de prérentrée de formation continue à Liberec, nous avons également abordé ce thème avec certains de nos collègues. Quel ne fut pas notre effroi de constater qu'un exercice aussi bien conçu que ces *souvenirs de famille* se donne comme objectif socioculturel de présenter une *famille française moyenne* (voir la liste des contenus, p.4)!

Ce concept de *famille moyenne* présente des faiblesses et certainement un manque de clarté, si chère à Descartes. Effectivement on ne sait pas grand-chose des éléments que les auteurs aurait mesurés pour établir leur moyenne. Pour ma part, mes grands-parents n'ont jamais été agriculteurs, mon cousin n'est pas plus journaliste que mes parents ne sont commerçants et je ne suis pas davantage écrivain. Quant à mon chien il ne s'appelle sûrement pas Médor.

Certes la subjectivité de mon argument trop simpliste ne renvoie qu'au cliché familial des auteurs. Mais franchement en quoi réside l'intérêt d'une famille complètement fictive²⁾ à l'époque des divorces, des familles monoparentales ou recomposées, sans oublier le nombre des célibataires en augmentation constante ? De plus, à l'heure du dialogue des cultures, de la multiculturalité ou des générations *Erasmus*, la famille supposée *moyenne* exhale des effluves de camembert douteux. A vouloir gommer les particularités en tous genres, les auteurs nous proposent un texte dont le contenu socioculturel se révèle à peu près nul, incapable en tout cas d'évoquer les réalités culturelles d'une famille contemporaine.

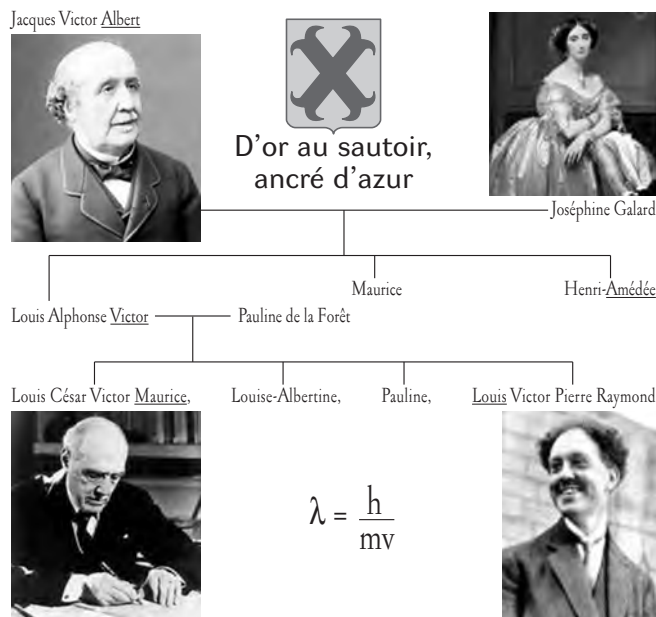
Ce manque de contenu entraîne également des lacunes dans la motivation des élèves. A quoi bon s'intéresser au modèle abstrait et statistique de la représentation des Français quand les exemples historiques concrets fourmillent de détails épicés et croustillants ? Justement, les médias, sous prétexte d'information, nous inondent de ces sagas princières ou de faits divers familiaux. Ainsi un même nom émergeant le long des actualités des siècles fournira tout autant le matériel des séries balzacienes que de fiches pédagogiques.

Le lecteur toujours aussi perspicace aura déjà deviné quelle famille peut nous conduire dans les méandres de l'histoire des républiques françaises.

Niveau : débutants

Objectifs : ceux de la fiche pédagogique d'*Espaces*, présenter certaines institutions françaises dans leurs aspects historiques.

La famille de BROGLIE

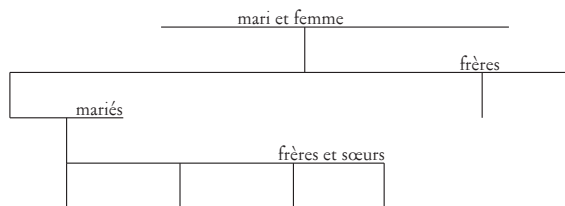
Mon grand-père Jacques Victor Albert est historien et sénateur. C'est un personnage ! Il est aussi membre de l'Académie française et il est président du conseil de la IIIème république, c'est tout dire. A côté de lui c'est sa femme, ma grand-mère, Joséphine Galard (ici elle pose pour le peintre Ingres.) Ils s'épousent en 1845. Le jour du mariage mon grand-père a 24 ans et ma grand-mère 20 ans. Ils ont 3 enfants. Mon père et ses frères, mes oncles, Maurice et Henri-Amédée.

Mon père, Louis Alphonse Victor de Broglie, est duc. Le 26 septembre 1871, il épouse Pauline de la Forêt, fille de Louis de la Forêt. Sa femme a 20 ans. Mes parents ont 4 enfants.

J'ai une grande sœur, Albertine. C'est la femme du marquis de Luppé. J'ai aussi un grand frère, Louis César Victor Maurice. Il est physicien et comme notre grand-père il est académicien. En 1934 il a la légion d'honneur, attention ! J'ai une autre sœur, Pauline. Son mari s'appelle Jean-Charles.

Moi je m'appelle Louis Victor Pierre Raymond, je suis aussi physicien, c'est de famille. En 1929, à 37 ans, je suis prix Nobel de physique.

1- Ecoutez Louis de Broglie, notez le nom des personnages et complétez l'arbre.

¹⁾ Capelle, G., Gidon, N. *Espaces. Méthode de français*. Paris, Hachette, coll. F.L.E, 1990, vol.1, dossier 2, p.23.

²⁾ Le moteur de recherche Google identifie cependant un Jacques Bongrain, laboureur du 17ème siècle !

2- Observez le tableau suivant :

SINGULIER	Le mari de Joséphine	Son mari
	La femme de Victor	Sa femme
C'est	Le frère d'Albertine et de Louis	Leur frère
	La sœur de Louis et de Maurice	Leur sœur
PLURIEL		
	Les parents de Louis	Ses parents
Ce sont	Les enfants d'Albert et de Joséphine	Leurs enfants

3- Qui sont ces personnes ?

Qui sont les enfants d'Albert et de Joséphine ?
Leurs enfants, ce sont Victor, Maurice et Amédée.

- 1 - Qui est le mari de Joséphine ?
- 2 - Qui sont les frères d'Amédée ?
- 3 - Qui est la sœur de Maurice et Louis ?
- 4 - Qui est la femme de Victor ?
- 5 - Qui sont les parents de Louis ?

4- Quel âge ont-ils ?

- 1 - Quel âge a Louis de Broglie en 1929 ?
 - 2 - Quel âge a Joséphine Galard le jour de son mariage ?
 - 3 - Quel âge a le grand-père de Louis en 1845 ?
 - 4 - Et vous, quel âge avez-vous ?
- Je ne peux que renvoyer au manuel Espaces pour une fiche plus complète.

Niveau : avancés

Objectifs : présenter certains personnages de la cinquième République, lecture suivie, technique du résumé, lecture globale.

Une famille qui fait parler d'elle...

L'affaire Jean de Broglie : un crime d'Etat³⁾

Le 24 décembre 1976, rue des Dardanelles, à Paris, le prince Jean de Broglie est abattu alors qu'il sortait de chez Pierre de Varga, son conseiller juridique. Jean de Broglie, ex-ministre du général de Gaulle, député de l'Eure, fondateur des Républicains indépendants, ami personnel du président Giscard d'Estaing et parent de son épouse Anne-Aymone : la figure même de la victime transforme aussitôt cet assassinat en affaire d'Etat.

Depuis 3 mois, la police disposait du rapport d'un inspecteur de police dans lequel un informateur lui avait fait part du projet d'assassinat à l'encontre de Jean de Broglie.

Lors du procès de son assassinat, le tireur Gérard Frèche sera condamné à dix années de prison, tout comme Pierre de Varga, condamné comme commanditaire alors qu'il clamait son innocence, et l'inspecteur de police Guy Simoné.

Le mobile officiel - une histoire de prêt - hâtivement exprimé dans une conférence de presse par le ministre de l'Intérieur Michel Poniatowski, ne satisfait personne et ne suffit pas à enterrer l'affaire.

Source internet:

http://www.affaires-criminelles.com/livre_244.php, consulté le 22 septembre 2005

1- Compréhension. Cherchez dans le texte les synonymes des expressions suivantes :

Jean de Broglie est tué	
Varga criait son innocence	
Il avait parlé du projet d'assassinat	
Le mobile officiel est rapidement exprimé	
La police possédait le rapport d'un inspecteur	
L'affaire est oubliée	
Condamné comme donneur d'ordres	

2- L'affaire criminelle : associer un nom à chacune des fonctions suivantes :

La victime	
L'assassin	
Le complice	
Le commanditaire	

3- Une affaire d'Etat. Cherchez dans le texte les fonctions des personnages :

Jean de Broglie	
Pierre de Varga	
général de Gaulle	
Giscard d'Estaing	
Anne-Aymone	
Gérard Frèche	
Guy Simone	
Michel Poniatowski	

4- Cherchez les éléments de ce texte qui rendent l'affaire Jean de Broglie mystérieuse :

5- Relisez le texte si nécessaire et rédigez un résumé de l'affaire en répondant aux questions suivantes :
 Qui ? - à qui ? - où ? - quand ? - comment ? - pourquoi ? - comment ?

Quelques années plus tard, l'affaire Jean de Broglie rebondit (prend un nouveau départ).

Quelques années plus tard, l'affaire Matesa permit de lever le voile sur les mobiles du crime. Me⁴⁾ Roland Dumas⁵⁾, avocat de Simone, mit en évidence les liens du prince de Broglie avec la Matesa espagnole via la Sodetex luxembourgeoise : « Une enquête plus approfondie aurait démontré que Matesa était un instrument de l'Opus Dei espagnol, dont les ramifications s'étendent à l'Europe occidentale. »

Source internet :

<http://www.reseauvoltaire.net/article6775.html>, consulté le 22 septembre 2005

³⁾ Simone, Guy. *L'affaire Jean de Broglie : un crime d'Etat*. Paris, Michel Lafon, 1999

⁴⁾ Maître, titre porté par les avocats, les huissiers et les notaires.

⁵⁾ Futur ministre des affaires étrangères du président Mitterand.

6- Les nouveaux protagonistes. Quels sont les nouveaux noms propres de ce texte, qui sont-ils ?

Le nom propre des nouveaux protagonistes	Qui/que sont-ils ?
	Fleuron de l'industrie textile en Espagne
	organisation catholique internationale
	Société d'ennoblissement des textiles
	Homme de loi

7- Associer les termes à leur définition

1 - Lever le voile	a - Prouver, montrer que c'est vrai
2 - démontrer	b - les liens qui forment un réseau comparable à des petites branches d'arbres
3 - les ramifications	c - Mettre à jour, révéler, mettre en évidence
4 - approfondir	d - les relations
5 - les liens	e - rechercher plus d'explications

8- Explications...

Plus crédible fut la piste espagnole qui voyait le prince lié au scandale de la Matesa, l'un des plus grands procès politico financier des dernières années du franquisme. Entre 1959 et 1969, 80 % des crédits espagnols à l'exportation dans le domaine du textile ont été alloués à la Matesa. 800 millions de francs allaient disparaître, la presse révélant en 1969 que tous les ministres et les industriels impliqués dans l'affaire étaient membres de l'Opus Dei. Cette organisation catholique internationale créée en 1928 par le très influent José maria Escrima (béatifié en 1992 par Jean Paul II) s'est lancée dans le recrutement international des élites pour imposer au monde un régime théocratique futur... Implantée en France depuis 1956, l'Opus Dei cherche à bâtir l'élite européenne qui doit arriver un jour au pouvoir, sous couvert d'échanges culturels et d'octroi de bourses.

Source internet :

<http://www.inreallife.be/Articles/SCAaffaireDeBroglie.php>, consulté le 22 septembre 2005

Compréhension orientée :

- Qui est chef de l'état espagnol de 1940 à 1975 ? Quel adjectif du texte décrit-il ce régime ?
- Le gouvernement espagnol distribue de l'argent à la Matesa, comment cet argent est-il désigné ?

- Quelle est la somme qui disparaît ?
- Quelle relation existe-t-il entre l'Opus Dei et le scandale Matesa ?
- Qui est devenu un Saint en 1992 ?
- Quel est l'objectif de l'Opus Dei ?

En 1967, De Broglie rencontrait Juan Vila Reyes, administrateur de la Matesa, pour créer la Sodetex. La Sodetex, dans l'esprit de Vila Reyes et de l'Opus Dei était au centre d'un dispositif financier mis en place dans le monde pour remplir les caisses de la sainte Mafia. En fait, la société servait de super taxi, utilisant des fausses factures pour blanchir l'argent que l'état espagnol versait à la Matesa pour soutenir ses exportations. De Broglie, naïf, aurait accepté de prendre la tête de la Sodetex.

Source internet :

<http://www.inreallife.be/Articles/SCAaffaireDeBroglie.php>, consulté le 22 septembre 2005

Compréhension orientée :

- Qui sont les créateurs de la Sodetex ?
- Quelle est la fonction de la Sodetex ?
- Quel synonyme est-il utilisé dans le texte pour désigner l'Opus Dei ?
- Quelles sont les activités mafieuses de la Sodetex ?

Lorsque l'état espagnol, après la liquidation de la Matesa, demanda la restitution du capital au prince, il fut dans l'impossibilité de le restituer, très certainement versé à une caisse politique. Raoul de Leon et Jean de Broglie signèrent un protocole d'accord en juin 1974 pour rembourser l'état espagnol, un mois après l'élection de Valéry Giscard d'Estaing. Un protocole qui ne fut jamais honoré...

Source internet :

<http://www.inreallife.be/Articles/SCAaffaireDeBroglie.php>, consulté le 22 septembre 2005

Compréhension orientée :

- Le prince de Broglie rend-il l'argent à l'état espagnol ?
- Où l'argent est-il certainement passé ?
- D'après vous, qui a réellement tué Jean de Broglie ?

Bonne rentrée à tous.

Jérôme Boyon
Liberec

LA RÉCEPTION DE JULES VERNE EN BOHÈME

« Tout le monde a lu Jules Verne et a éprouvé cette prodigieuse puissance à faire rêver qui fut le partage de son génie érudit et naïf, » dit Michel Butor. Et Le Clézio, dans le Géo consacré à Jules Verne en 2004: « Il y a dans ces romans qui semblent d'abord s'adresser à la jeunesse, mais qui peuvent être lus à tout âge, quelque chose qui les apparente aux mythes, c'est-à-dire ces récits anciens qui se déroulent hors de tout temps et de tout lieu. Certes ils sont fabriqués, ils portent les défauts et les qualités d'une époque. Mais ils s'échappent lorsque nous les lisons. »

On peut se demander si Jules Verne est un créateur de héros pour la jeunesse. Jean-Didier Urbain, professeur

à l'Université de Versailles, n'est pas d'accord: « L'oeuvre de Jules Verne a été enfermée tout à fait à tort dans la littérature d'enfance, alors que c'est plutôt une littérature de vulgarisation scientifique, à quelques exceptions près, celles des livres où les héros sont des enfants, comme Un capitaine de quinze ans ou Deux ans de vacances. »

Néanmoins, ce sont plutôt de jeunes lecteurs du monde entier qui achètent ou empruntent les livres de Jules Verne. Il compte parmi les auteurs les plus traduits: il a été traduit en 128 langues! Rappelons l'histoire de la première traduction et des éditions de Jules Verne dans nos pays.

Dans la deuxième moitié du 19e siècle, les lecteurs moyens

peuvent acheter des titres tchèques bon marché mais de mauvaise qualité. C'est pourquoi l'association Svatobor cherche de l'inspiration à l'étranger – en Allemagne et en France. C'est Jan Neruda qui s'y rend en 1863 et qui achète, à Paris, le premier livre de Jules Verne, *Cinq semaines en ballon*. Il l'emmène à Prague comme « une curiosité littéraire ». Il en est enchanté, mais le livre n'est pas traduit en tchèque. C'est un autre roman de Jules Verne, *Autour de la Lune*, qui est traduit et publié grâce à l'influence de Neruda dans la maison d'édition Maticе lidu, en 1870, la même année que ce roman paraît en France. La traduction n'est pas destinée aux enfants mais à tous les lecteurs tchèques. Le roman a un succès immédiat malgré le fait qu'il manque les illustrations qui font partie de l'édition française et malgré la mauvaise qualité de papier.

En 1870, une grande maison d'édition allemande, Hartleben, publie deux romans de Jules Verne, très bien illustrés et plus chers mais qui représentent une grande concurrence à Maticе lidu. Ces romans, publiés en allemand, ont du succès énorme sur le marché tchèque justement pour leurs illustrations et la bonne qualité de papier. La maison d'édition tchèque hésite à publier d'autres romans de Jules Verne. Ce n'est qu'en 1873 qu'elle édite *Le Tour du monde en 80 jours*, puis dans les années suivantes, d'autres livres de Jules Verne. Jan Neruda est « le patron » et protecteur de Jules Verne. Il écrit régulièrement des feuilletons sur les romans de Verne qu'il reçoit par un éditeur et ami tchèque.

En décembre 1876, Neruda change soudain de ton. Il attaque le nouveau roman de Jules Verne – Michel Strogoff. Il reproche à son auteur d'avoir inventé certains faits historiques, faux d'après les historiens, et cesse de le protéger. C'est pourquoi les livres de Jules Verne ne sont pas traduits en tchèque pendant quelques années. Heureusement, Neruda continue à publier ses feuilletons sur l'oeuvre de Verne dans le journal *Národní listy*.

En 1883, Jan Neruda change encore d'avis après avoir lu *Kéraban le têtu* de Verne. Il en parle avec enthousiasme et exprime l'idée que ce roman est adressé aux enfants. Peut-être a-t-il compris seulement maintenant que Jules Verne écrit ses livres surtout pour les enfants et qu'ils ont une grande valeur pédagogique et éducative. En fait, les romans de Verne paraissent en France dans « *Le Magasin d'éducation* », conçu pour de jeunes lecteurs par l'éditeur Pierre-Jules Hetzel. Depuis, Neruda recommande aux lecteurs tchèques les romans de Verne qui recommencent à être traduits en tchèque.

Ces éditions restent, malheureusement, toujours sans illustrations. La concurrence de l'éditeur allemand Hartleben est toujours trop forte. Les amateurs des *Voyages extraordinaires* ont attendu jusqu'à la fin des années 80 où l'éditeur Josef Richard Vilímek, d'une famille importante, s'est décidé à publier la littérature pour la jeunesse, reliée, illustrée, de qualité supérieure. Il a voulu publier plusieurs écrivains, tels que Malot, Girardin, May et bien sûr Jules Verne. Il a coopéré avec Hetzel depuis 1890. Quelle était l'intention de Vilímek? Editer tous les romans de Jules Verne publiés jusqu'alors avec leurs illustrations d'origine, y compris celles en couleurs. Hetzel a refusé de lui confier le secret des chromotypographies, mais Vilímek a découvert ce secret! Les plus anciens de ces volumes comprennent les chromotypographies, bien que la qualité de la presse soit inférieure à celle de Hetzel. Vilímek signe un contrat avec Hetzel, en 1891. Selon ce contrat, il publie trois romans de Verne chaque année. Le premier roman est publié déjà en 1890, avant la signature du contrat: Deux ans de vacances.

L'édition des romans de Jules Verne est mise en cause fin 1892 où un journal important tchèque publie un article négatif de l'écrivain Ignát Hermann. D'après son avis, l'édition complète de Jules Verne est absolument inutile, parce qu'au détriment de la littérature d'origine tchèque! Il est persuadé que les lecteurs peuvent acheter l'édition allemande qui est toujours à la disposition dans les librairies pragoises.

Vilímek est désespéré et écrit sur le champ à Hetzel en lui expliquant la situation. Hetzel garde son sang-froid. Il réplique, entre autres, par le doute qu'il n'y ait pas, parmi les auteurs actuels tchèques, un tel Jules Verne, auteur aussi intéressant et original. Mais Vilímek a peur et doit baisser les prix. Depuis, Hetzel ne lui accorde plus des promotions et leur coopération devient beaucoup moins avantageuse pour Vilímek qui demande, en vain, la baisse des prix. Malgré cela, il continue à éditer une dizaine de romans de Jules Verne. Mais, bientôt, il est à court de moyens et ne peut pas payer à Hetzel toutes les illustrations. C'est pourquoi l'édition de J. R. Vilímek ne dispose pas de toutes les illustrations qui se trouvent dans l'édition originale. Par contre, c'est le cas de l'édition de l'oeuvre complète de Jules Verne, publiée à Albatros, à partir de 1952.

Entretemps, au début du 20e siècle, deux éditeurs tchèques – Beaufort et Kočí – se décident à publier l'édition complète des romans de Jules Verne. Les illustrations, assez réussies, sont dûes à un peintre tchèque, Angel Zeyer. Dans cette édition, presque toute l'oeuvre de Verne est publiée, à part les pièces dramatiques. Beaufort et Kočí ont promis de publier 95 livres, mais à cause de difficultés pécuniaires, il y en a eu un peu moins. Il existe cependant quelques contes qui n'ont jamais été publiés en Bohême. La République Tchèque compte donc parmi les pays qui ne disposent pas de l'oeuvre complète de Jules Verne.

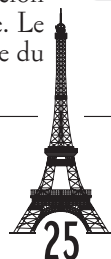
Parmi les premiers traducteurs figurent p. ex. V. Unzeitig, prof. Fr. Vojtíšek ou V. Beneš. Au 20e siècle, dans les années 60, c'est Václav Netušil qui est l'auteur de plusieurs traductions pour la maison d'édition Albatros. Leur niveau était toujours élevé et les tirages augmentaient; ils ont même dépassé 100 000 exemplaires. La dernière édition de l'oeuvre de Verne date des années 90. Cette fois, c'est la maison d'édition Návrat de Brno qui s'en est chargée. Les traductions précédentes ont été adaptées, la langue est donc plus contemporaine. On y trouve les illustrations d'origine par Benett, Beaurepaire, Riou et d'autres.

Il paraît que les livres de Jules Verne trouvent toujours ses lecteurs. Ce ne sont pas seulement les jeunes, mais aussi les adultes. Pourquoi? D'après Gérard Conreur de Radio France, c'est « parce que chaque fois en feuilletant un de ces livres, nous embarquons pour un de ces voyages extraordinaires ».

Helena Vaňková
FP TU Liberec

BIBLIOGRAPHIE :

Neff, O., *Podivuhodný svět J. Verna*, Praha 1978
FDM, No 337, 2005
www.radiofrance.fr

VÝMĚNNÉ POBYTY – STÁŽE NAŠICH A FRANCOUZSKÝCH STUDENTŮ

Učím na SOU-ORŠ zámek Žamberk a chtěla bych připojit několik postřehů z našich dvou projektů výměn-odborných stáží našich studentů.

Naše SOU-ORŠ má téměř 20-letou tradici ve vyučování gastronomických oborů, a proto jsme se rozhodli hledat ve Francii kolébec gastronomie, školu podobného zaměření k případné spolupráci. Nebylo to vůbec jednoduché, ale v roce 2001 se nám to podařilo. Našli jsme Lycée Brise-Lames v Martigues, v těsné blízkosti Marseille. Po roční emailové fázi nás v r. 2002 navštívili francouzští kolegové-profesoři z této školy paní Odile Priéri a pan Vincent Bezy. Jejich návštěva byla pracovní, ukázali jsme jim naše pracoviště praktické výuky, organizaci prací pro naše studenty atd. Byli velmi spokojeni a pozvali nás a naše studenty na stáž k nim. V r. 2003 jsme tedy odcestovaly já, mistrová OV a 2 studentky maturitní nástavby obor kuchař na týdenní odbornou stáž do Martigues. Naše studentky chodily se svými francouzskými spolužáky na praxi, učily se připravovat středomořské speciality např. rascasse Medici (ryba rascasse na medicejsky způsob). My jsme na oplátku uvařily knedlo, zelo, vepřo (hrubou mouku jsme si musely přivést od nás, ve Francii není k dispozici), kynuté knedlíky s borůvkami atd. Navštívily jsme radnici v Martigues, muzeum, krásné město Aix-en-Provence, velmi luxusní hotel Villa Gallici, kde jsme byly vůbec prvními Čechy v historii zařízení, byly jsme dokonce i v regionální televizi Télé-Provence.

Naše studentky hodnotily stáž velmi pozitivně, zejména si rozšířily kuchařské dovednosti a znalosti, měly možnost v praxi si vyzkoušet jazykové znalosti. Právě letos na podzim

očekáváme zase my návštěvu francouzských studentů a kolegů. Chtěli bychom také vydat stručnou kuchařskou příručku s několika našimi a francouzskými jidly.

Druhý projekt, který jsme začali realizovat letos, je spolupráce s Centre de Formation d'Apprentis Louis Prioux ve městě Bar-le-Duc (Lotrinsko). Toto zařízení nabízí pro naše vyučence – obor kuchař-číšník nebo pro úspěšné maturanty stejného oboru roční odbornou stáž na zvýšení kvalifikace a obdržení certifikátu CAP-Eurotour, platného ve všech zemích EU. Uchazeč musí na solidní úrovni ovládat angličtinu nebo němčinu a v ideálním případě i základy francouzštiny. Koordinátor pro výběr studentů pan Michel Soulon nás navštívil letos v dubnu. Přihlásilo se nám 20 uchazečů, uspořádali jsme školní kolo a vybrali 7 kandidátů, kteří se podrobili přísnému výběru pana Soulona. Stáž probíhá týden ve škole a 3 týdny na praxi, je velmi náročná na psychiku uchazeče a na pracovní návyky. Nakonec francouzští kolegové vybrali jednoho uchazeče, Marka Tarkowského, který odjede 15. 9. 2005 na roční stáž.

Myslím si, že realizace těchto projektů v podmínkách učňovského školství vyžaduje mnoho trpělivosti a práce, ale určitě se vyplatí. Studenti získávají nové odborné znalosti, zkušenosti, zdokonalí se v jazyku a zejména mají i větší šanci s vyšší kvalifikací uspět na trhu práce.

Mgr. Ilona Martincová

*učitelka francouzštiny
SOU-ORŠ zámek Žamberk*

Bulletin Sdružení učitelů francouzštiny

Redakce: Helena Jagielska (helena.jagielska@seznam.cz)

Jana Táborská (jana.taborska@gymstola.cz)

Kontaktní adresa: Sdružení učitelů francouzštiny
Gymnázium nad Štolou
Nad Štolou 1, 170 00 Praha 7
e-mail: suf@gymstola.cz

La date limite de la remise des articles pour le numéro prochain du Bulletin est le 12 décembre 2005.

Prière de les envoyer sous forme électronique, en Word,
aux adresses de la rédaction:

helena.jagielska@seznam.cz ou jana.taborska@gymstola.cz

Mezinárodní standardní číslo seriálových publikací: ISSN 1212-1657

Grafická úprava: Petr Charamza

Foto na obálce (Paris, rue de Belleville): Jana Táborská

Tisk: MTT, Praha 8, Za Poříčskou branou

Distribuce: SEND Předplatné, P.O. Box 141, Praha 4

Redakční uzávěrka Bulletinu č. 56: 12. prosince 2005

Bulletin č. 55 byl dán do tisku dne 10. října 2005